

ПОЛИТИКИН

1
ДИНАР
1952

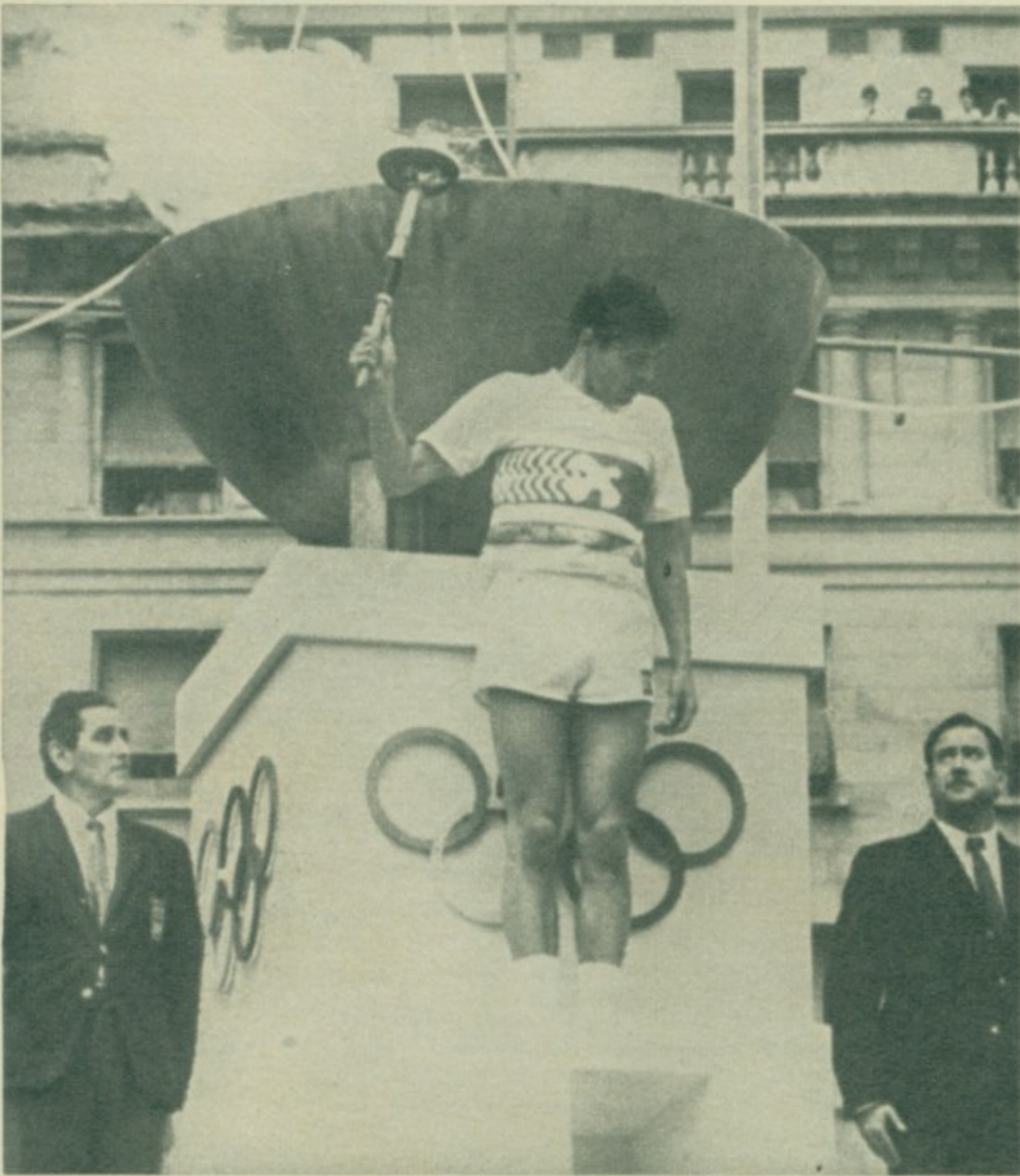
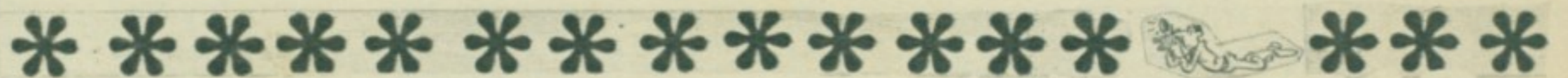
ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
873
21. IX 1968.

ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

НОВИ СТРИП!
БРЕД ЊУМЕН
НА МЕРКУРУ

РЕЗЕРВНА БАКЉА. — Олимпијска бакља стигла је у Барселону где су је примили шпански спортисти (на слици) и ту, због нагомиланог гаса, експлодирала. Иза ње је ношена резервна па је пут за Мексико нормално настављен.

ВЕТРЕЊАЧА ОД ШКОЉКИ. — Вилијам Хансен, пензионисани професор зоологије провео је ово лето градећи у врту испред своје куће у Редингтон Шорсу, у Флориди, ветрењачу од шкољки која почива на темељима од корала. Ветрењача је „права“: има крила од пластмасе и Хансен може у њој да меље пшеницу.

Ripley's

Вероватли ишли не!

ЈЕДАН ПРОТИВ ЦЕЛЕ ПОСАДЕ

СЕДАМАДЕСЕТ ДВОГОДИШЊИ МЛЕТАЧКИ АДМИРАЛ СЕБАСТИЈАНО ВЕНИЗЕР, КАДА ЈЕ ВИДЕО ДА МУ ЈЕ У БИЦИ КОД ЛЕПАНТА ИСКАСАПЉЕНА ГОТОВО ЦИТАВА ПОСАДА, ЗБАЦИО ЈЕ СА СЕБЕ ОКЛОП И ЦИПЕЛЕ, ЗГРАБИО ДВОСЕКЛИ МАЧ И УНЕО ТАКАВ СТРАХ МЕЂУ ТУРКЕ КОЈИ СУ ЗАПОСЕЛИ ЊЕГОВ БРОД ДА СУ СВИ ДО ЈЕДНОГ ПОСКАКАЛИ У МОРЕ.

(17. ОКТОБАР 1571.)

ПАГОДЕ БЛАГОСТАЊА

ПОДИЗАНЕ СУ ДУЖ ОБАЛА РЕКЕ ЈАНГ ЦЕ КЈАНГ ЈЕР СЕ ВЕРОВАЛО ДА ЊЕ ОНЕ СПРЕЧИТИ ДА БОГАТСТВО ПРИОБАЛНИХ ОБЛАСТИ РЕКА ОДНЕСЕ НИЗВОДНО.

СМРТ ЗБОГ КИЈАВИЦЕ

КРАЉЕВИ АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА ШИЛУК ВЕКОВИМА СУ УБИЈАНИ АКО БИ ДОБИЛИ И НАЈСЛАБИЈУ КИЈАВИЦУ. ЊИХОВИ ПОДАНИЦИ СУ ВЕРОВАЛИ ДА ИМ БЛАГОСТАЊЕ ЗАВИСИ ОД ВЛАДАРЕВОГ ЗАДРАВЉА И ЗБОГ ТОГА СУ ГА УБИЈАЛИ ЧИМ БИ СЕ И НАЈМАЊЕ РАЗБОЛЕО.

РИБА ПТИЦОЛОВАЦ

ЛАСТУ КОЈА ЈЕ ЛЕТЕЛА ИЗНАД САМЕ ПОВРШИНЕ РЕКЕ ЛИ У ЕНГЛЕСКОЈ, УЛОВИЛА ЈЕ ЈЕДНА ШТУКА. (ЈУЛ 1824)

ПЛАВИ КИТОВИ У ДЕТИЊСТВУ ДОБИЈАЈУ У ТЕЖИНИ И ДО 5 КИЛОГРАМА НА ЧАС.

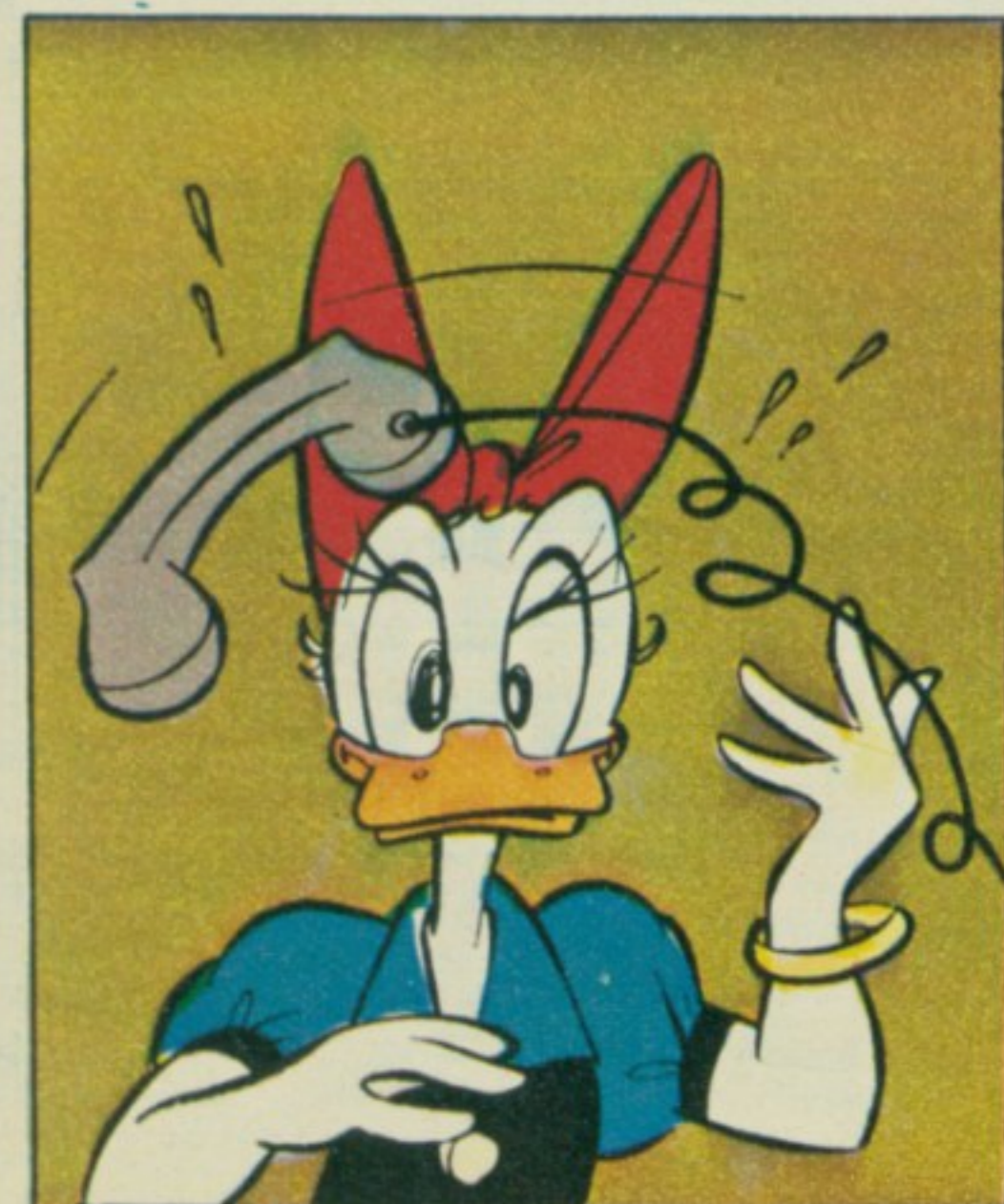
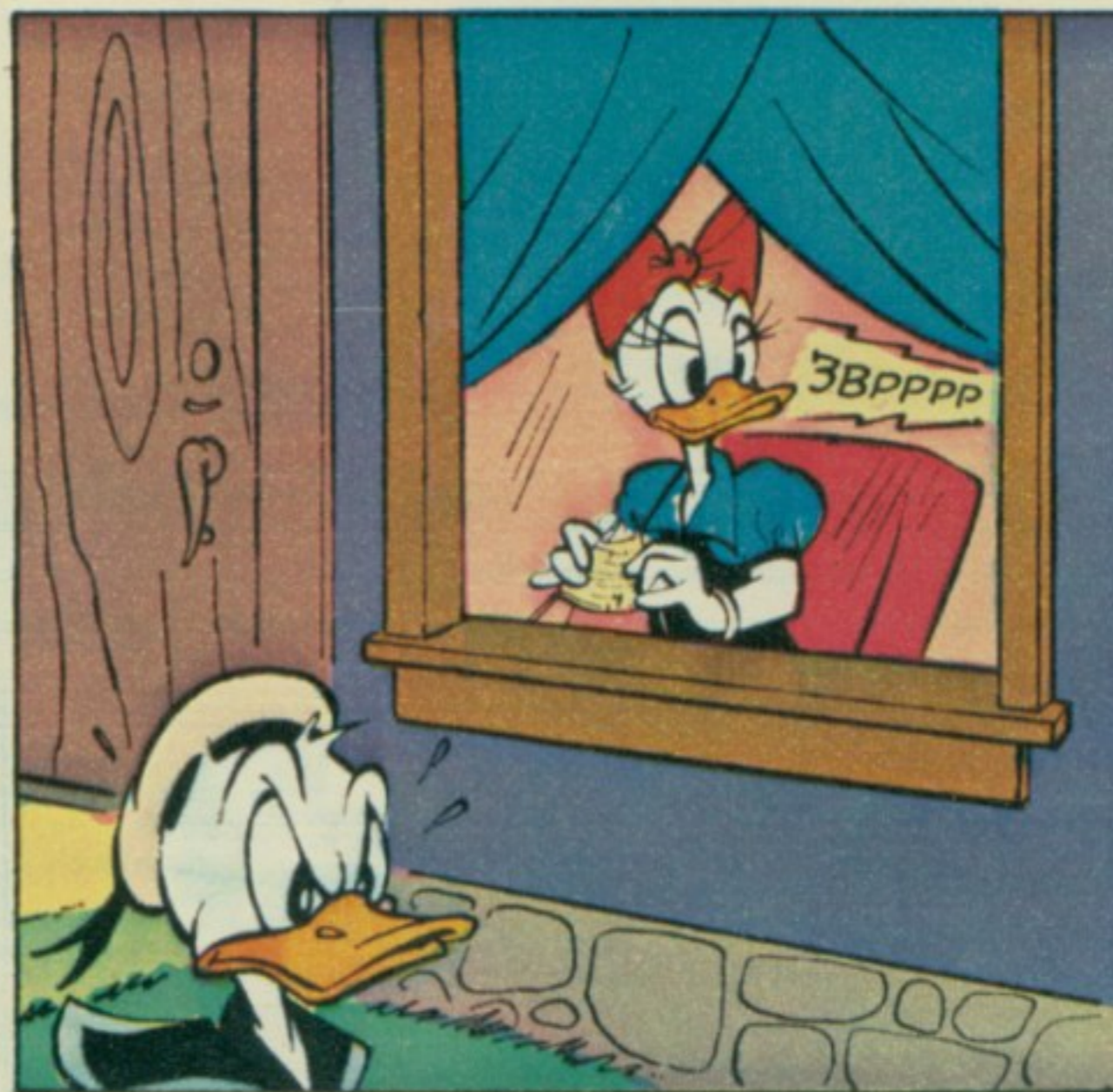
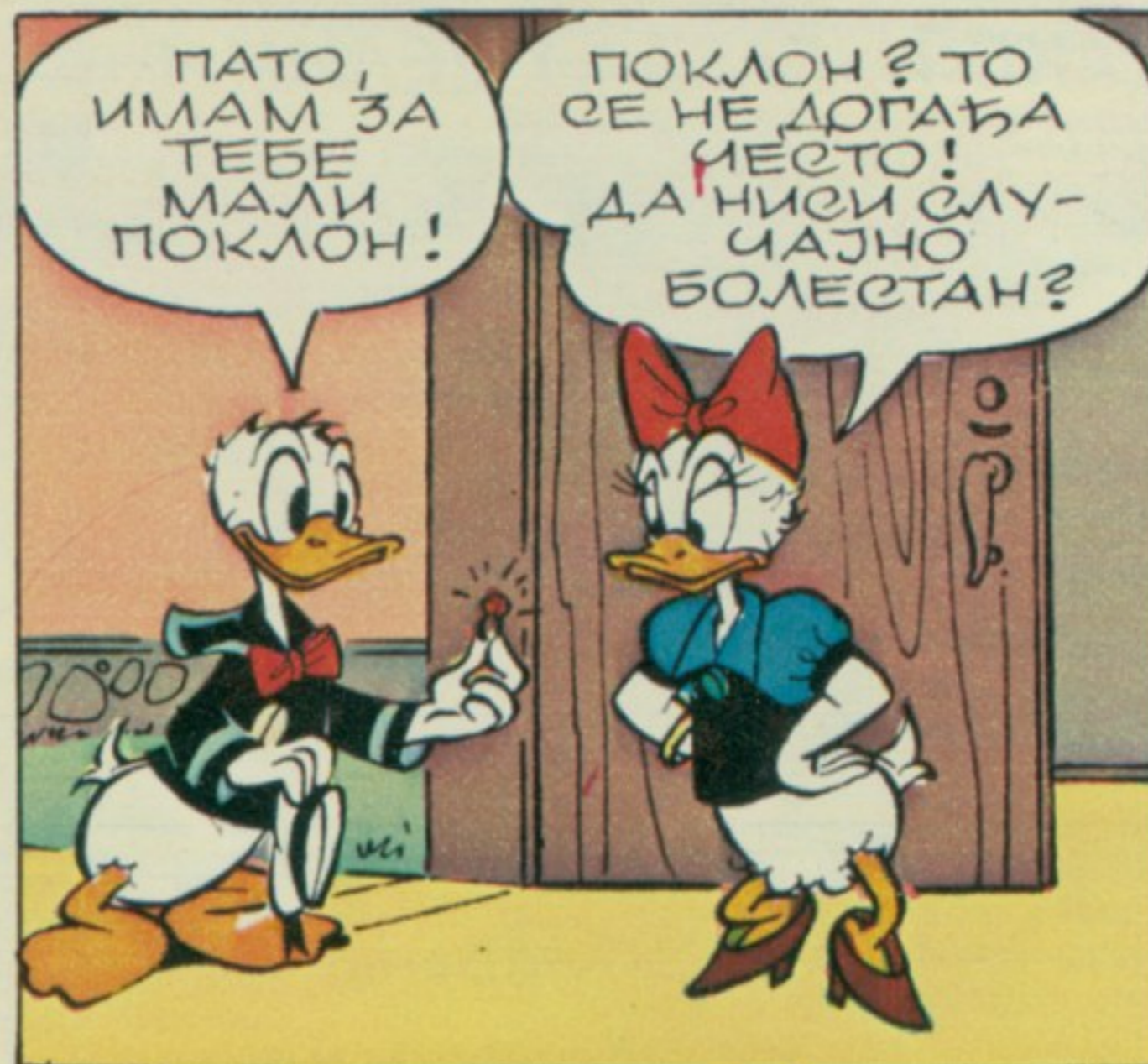
ИНСЕКТ „КРАСТОВ ЛИСТ“

ЗАИСТА ЛИЧИ НА ИСКРЗАН ЛИСТ КРАСТА, А У ЈЕСЕН, ЧАК, КАД ЛИШКЕ ЖУТИ, И ОН ДОБИЈА ЖУЊКАСТОМРКУ БОЈУ.

WALT
DISNEY

ПАЈА

ПАТАК

ТАЈНЕ НАШЕ ГАЛАКСИЈЕ

БОЉЕ ПОЗНАЈЕМО ДРУГЕ ГАЛАКСИЈЕ НЕГО НАШ МЛЕЧНИ ПУТ ЈЕР СЕ У ЊЕМУ НАЛАЗИМО И НЕ МОЖЕМО ДА ВИДИМО КАКО ИЗГЛЕДА У ЦЕЛИНИ

Анастас знају сви, а не само учени астрономи, да се Млечни пут састоји од безброј звезда чија се светлост меша и образује млечну траку по којој је цела галаксија и добила име.

Можемо рећи да све звезде, па и оне најудаљеније које усамљено светlucaју на небу, припадају Млечном путу. Млечни пут, наша галаксија (од грчке речи гала-млеко) има приличну дубину или дебљину. Његове димензије мере се светлосним годинама.

Милијарде звезда

Као што је познато, светлост се креће кроз простор брзином од 300.000 километара у секунди: потребно јој је, на пример, седам десетина секунди да обиђе Земљу, односно, мало више од једне секунде да стигне са Земље на Месец, готово осам минута са Сунца на Земљу, а дванаест добрих часова да пређе Сунчев систем (од једне до друге тачке Плутонове орбите дуж праве која пролази преко Сунца).

Али Сунчев зрак који са Сунца стигне на Земљу за осам минута а на Плутон за шест часова — на најближу звезду Алфа из сазвежђа Кентаур стигне тек после четири године и четири месеца путовања.

На други крај Млечног пута зраци са Сунца стигну тек после 100.000 година од тренутка поласка.

Иако је Млечни пут састављен од преко сто хиљада милиона звезда, само мањи део његовог укупног простора испуњен је звездама.

Доказано је да наша галаксија има облик огромног тачка или погаче. Наш Сунчев систем налази се ближе оброчу тачка него његовој

средини. Према томе ми се једног краја тачка посматрамо његову средину. Центар Млечног пута, налази се у правцу великог сазвежђа Стрелац.

Овај велики тачак, чији пречник износи сто хиљада светлосних година, окреће се око себе носећи истовремено, у широком кругу око своје осе, милијарде звезда од којих се састоји. Међу њима се наше Сунце, са Земљом и другим планетама, налази на одстојању од скоро 30.000 светлосних година од центра тачка. Сунце и све остале звезде које се налазе у његовој близини обрћу се око центра тачка по готово кружним путањима брзином од око 240 километара у секунди али пун круг, назван галактичка го-

рни камен и веровао је да се Сунчев систем налази савним близу његовог центра. Деветнаести век није донео нека нова открића, ако се изузму процене величине звезда и њихове брзине кретања.

Мерење удаљености звезда

Крајем прошлог века астрономом Ђ. С. Кептејн започео је детаљно проучавање које ће трајати целог њего-

шај да се утврди стварна величина Млечног пута.

Ипак, највећа открића дошла су после проучавања која имају врло мало везе са саставом Млечног пута. Ова истраживања о звезданим јатима извео је почетком XX века млади астроном Херлоу Шепли из опсерваторије Монте Вилсон.

Звездано јато је скуп звезда бледога сјаја. Усред јата звезде су густо распоређене. До тада је било откривено око стотинак оваквих јата. Шепли је 1914. године почео проучавање оних звезда из јата које мењају сјај. Ове звезде чији је сјај неко време јачи па онда слабији, назване су цефеиде по једној звезди у сазвежђу Цефес. Астроном Хенријета Леавит открила је да у Магелановим маглинама све цефеиде имају исти сјај у одређеном времену. Затим је установљено да и цефеиде које су близу нашег Сунца као и оне изван галаксија, у спиралним маглинама, имају исти сјај у одређеном времену. Ово откриће омогућило је да се израчуна стварни сјај сваке цефеиде за коју се зна колико времена она тако сјаји. Када упореди стварни сјај цефеиде и њен привидни сјај, астроном може лако да одреди растојање од Земље до цефеиде и звезданог система у коме се она налази.

Революционарно откриће

Примењујући овај метод, Шепли је брзо одредио приближне раздаљине око стотинак познатих звезданих јата. Приметно је, осим тога, чудну појаву на коју до тада нико није обратио пажњу: звездана јата се, готово без иједног изузетка, налазе на једној половини

неба. И у тој половини нису равномерно распоређена, већ су груписана према сазвежђу Јарца. Једна трећина свих звезданих јата налази се у области која обухвата једва четири процента читавог небеског свода! Било је логично закључити да се центар Млечног пута налази тамо где су се звездана јата највише груписала. Шепли је израчунао да се центар ових звезданих група, у правцу сазвежђа Јарац, налази на 50.000 светлосних година од Земље.

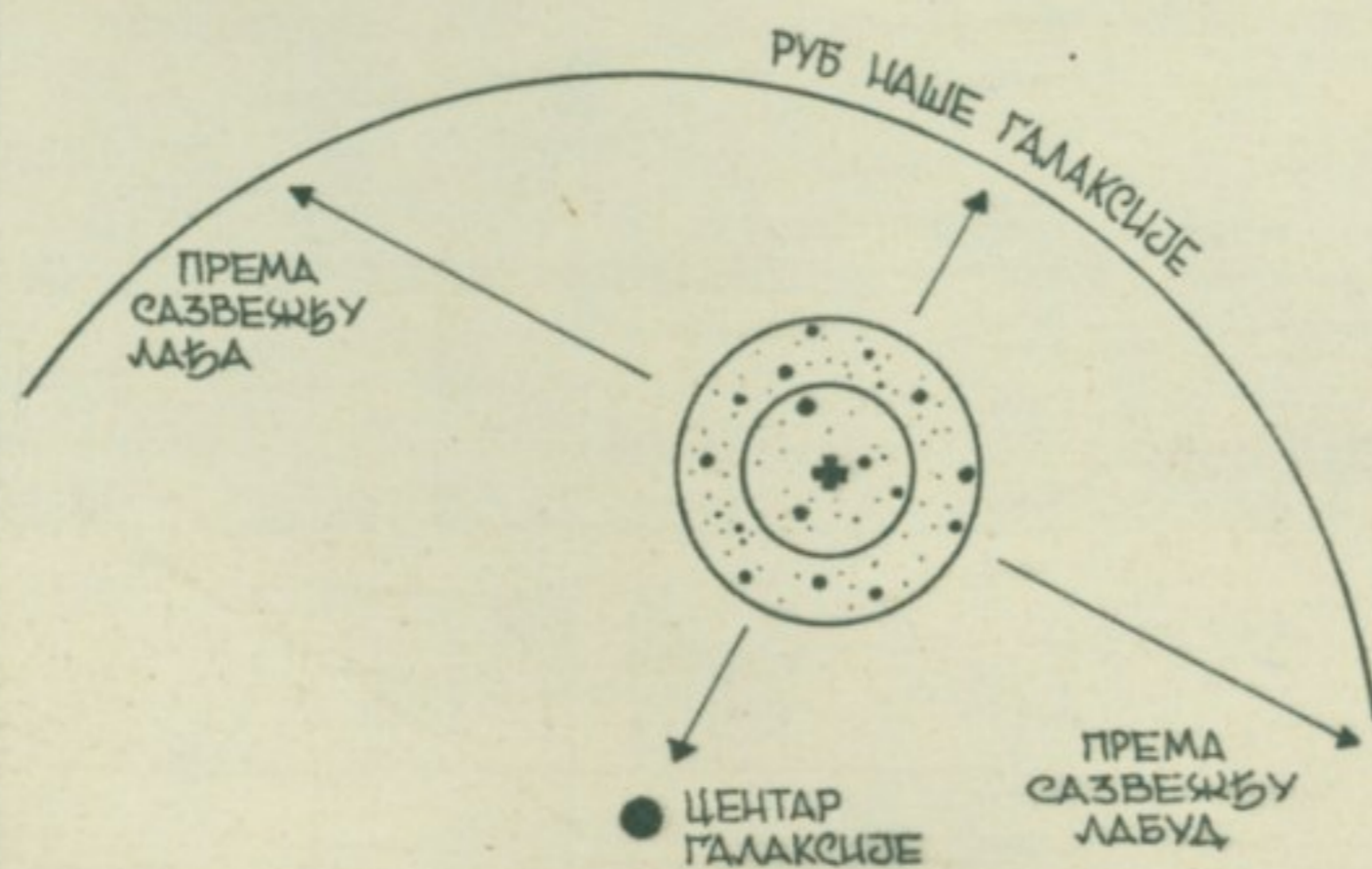
Ово револуционарно откриће Шепли је објавио 1918. године. Као што је Коперник доказао да Земља није центар Сунчевог система, тако је Шепли открио да се наше Сунце не налази у центру већ на периферији галактичког система.

Затим су, између 1920. и 1930. године, астрономи Линдблад из Шведске и Оорт из Холандије доказали да се наш галактички систем, у својој целини, брзо окреће око сопствене осе и да је центар обртања удаљен од нас 30.000 а не 50.000 светлосних година.

Изгледа чудно, али ми далеко мање познајемо структуру наше галаксије него структуру спољних галаксија, на пример велику маглину Андромеде која се сматра близнаком Млечног пута и удаљена је од њега нешто мање од два милиона светлосних година; или Велику или Малу Магеланову маглину, две мале галаксије које су сателити наше. То је зато што се ми налазимо у Млечном путу па нам је тешко да га видимо у целини.

Откриће новијег датума показало је да се у правцу центра Млечног пута масе космичке прашине, које затамњују велике делове галактичке површине, концентришу нарочито у областима око групе звезда којима припада и наше Сунце; изван ове области тамна копрена космичке прашине све се више разређује.

МИ И НАШ СВЕТ

Изглед дела Млечног пута у коме се ми налазимо. Сунце је обележено са +. Полупречник малог круга око Сунца има 5.000 а полупречник великог круга 10.000 светлосних година. Од Сунца до центра нашег Млечног пута има око 30.000 светлосних година а од Сунца до руба Млечног пута око 20.000

година, око сазвежђа Стрелац, траје најмање две стотине милиона година.

Прво систематско проучавање Млечног пута почео је славни британски астроном Вилијам Хершел крајем XVIII века; Хершел је описао галаксију као водени-

вог живота и донети нову теорију о саставу Млечног пута. И он је сматрао, као и Хершел да галаксија има облик сочива и да се ми са нашим Сунцем налазимо близу центра. Али Кептејн проучава и раздаљину између звезда и то је први поку-

АКО БИ ПУТОВАО БРЗИНОМ СВЕЛОСТИ ВАСИОНСКИ БРОД БИ ОД ЗЕМЉЕ ДО НАЈБЛИЖЕ ЗВЕЗДЕ АЛФА КЕНТАУР СТИГАО ЗА ЧЕТИРИ ГОДИНЕ И ЧЕТИРИ МЕСЕЦА.

И заиста, централне области свих спиралних маглина (а Млечни пут је једна од њих) садрже много мање космичке прашине од периферних делова система. Најзад, разни типови звезда које чине Млечни пут нису насумце разбацани по небу, већ распоређени у два различита типа звезданих група. У периферним облас-

тима галаксије, на пример у области где се налази Сунчев систем, звездану групу карактерише велики број звезда јаког сјаја и огромни скупови космичке прашине и гасова.

С друге стране, пак, у централним деловима спиралних галаксија не налазе се звезде суперјаке светлости, ни галактичка звездана

јата као ни космичка прашина и гасови: у њима, међутим, постоје црвени дивови, патуљци и променљиве цефеиде кратког периода мењања сјаја.

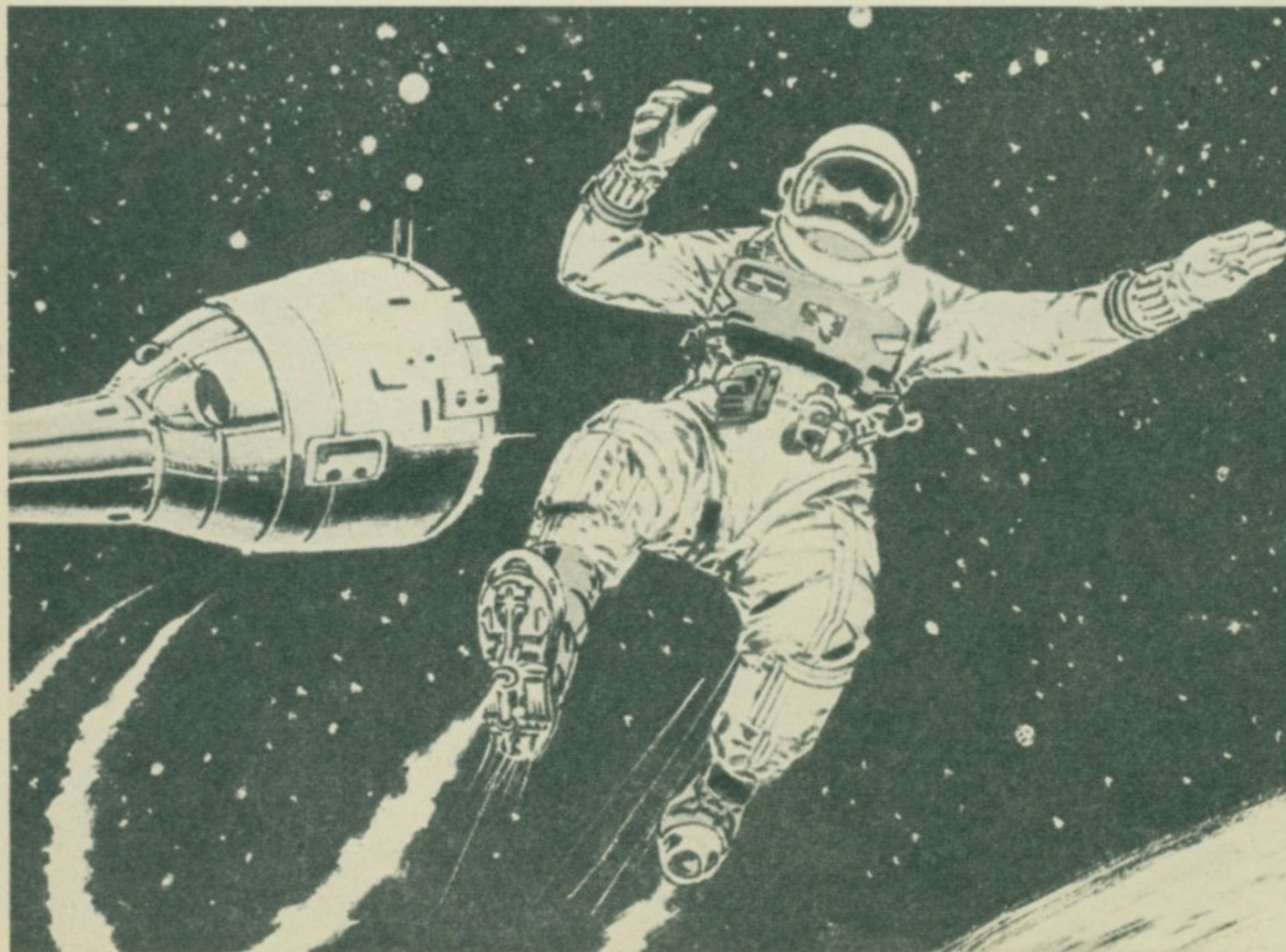
Проучавање ова два различита типа звезда отвара сасвим ново поље рада и хипотеза о правој структури наше галаксије.

О. К.

РЕАКТИВНЕ ЦИПЕЛЕ

У Сједињеним Америчким Државама направљене су ципеле које подсећају на чизме од седам миља али нису бајка. Намењене су космонаутима ради лакшег кретања кроз безваздушни васионски простор у коме нема дејства Земљине теже. Ове „одскочне ципеле“ снабдевене су малим млазним мотором који производи потисак нешто већи од једног килограма. Ситница, али пошто служе за космичке шетње при изласку из васионског брода, подешене су

за средину која не пружа никакав отпор кретању. Да би се активирао мотор на ципелама, довољно је да космонаут савије ножне прсте изазивајући лак притисак на њону. Из ципеле избија млаз који гура пилота у жељеном правцу. Реактивне ципеле су замениле првобитне млазне пиштоље који су се показали као непогодни јер је једна рука увек била заузета док их ове ципеле, независне једна од друге, потпуно ослобађају.

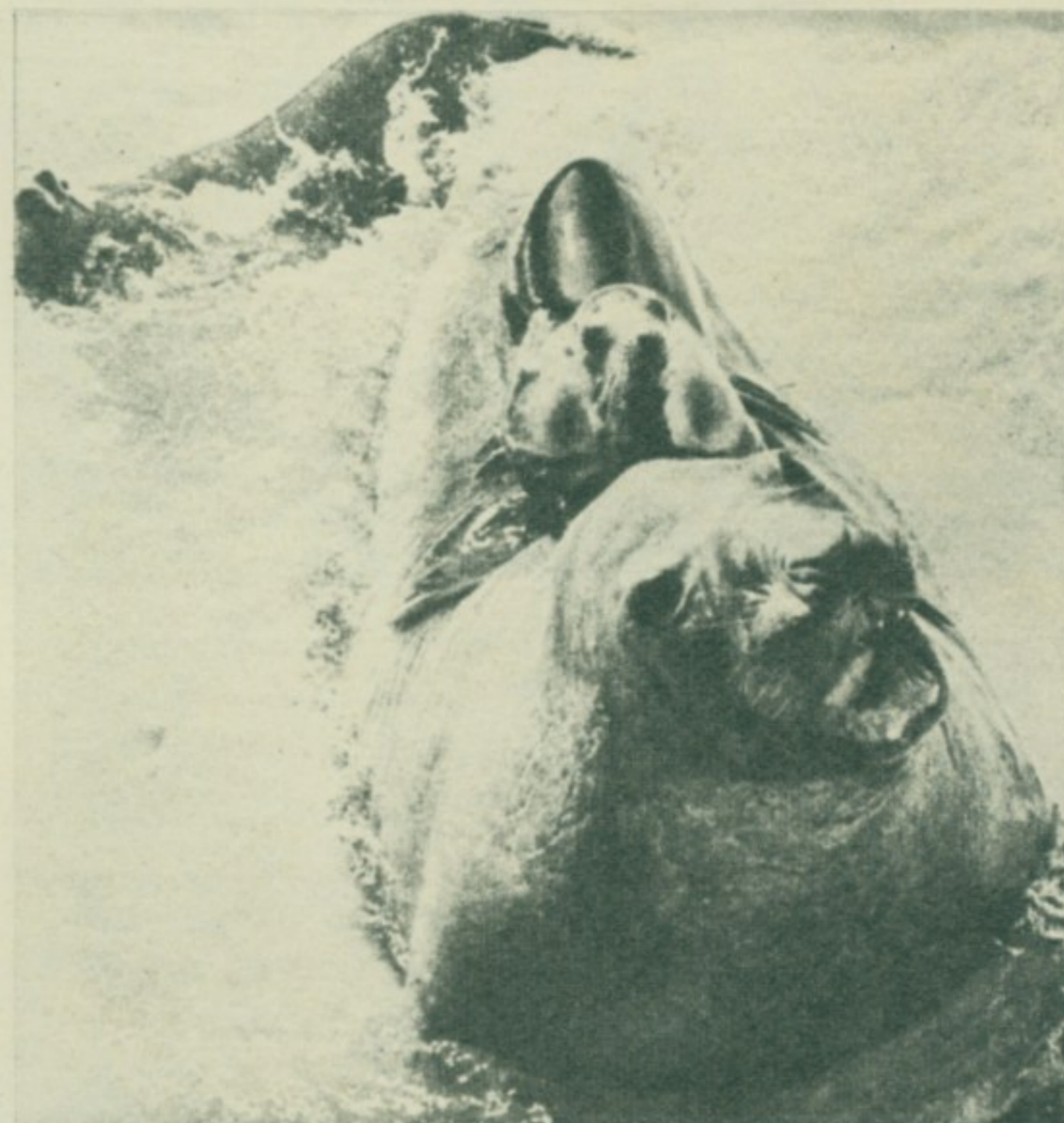

Ћриурога

ТРАЖИ СЕ ФРИЗЕР

Мала Парижанка Брижит не разуме зашто је велики мајмун, кога је њен дед довео с истраживачког путовања, чулав и зато му препоручује свог фризера.

ПОБЕДНИЦА

Свежи августовски дани унели су живост међу водене животиње Лондонског зоолошког врта. Фоке су приредиле велико такмичење у пливању и гњурању. Победница је била велика фока Мери која је своју радост поделила с малим Робертом: победнички круг препливала је носећи га на леђима.

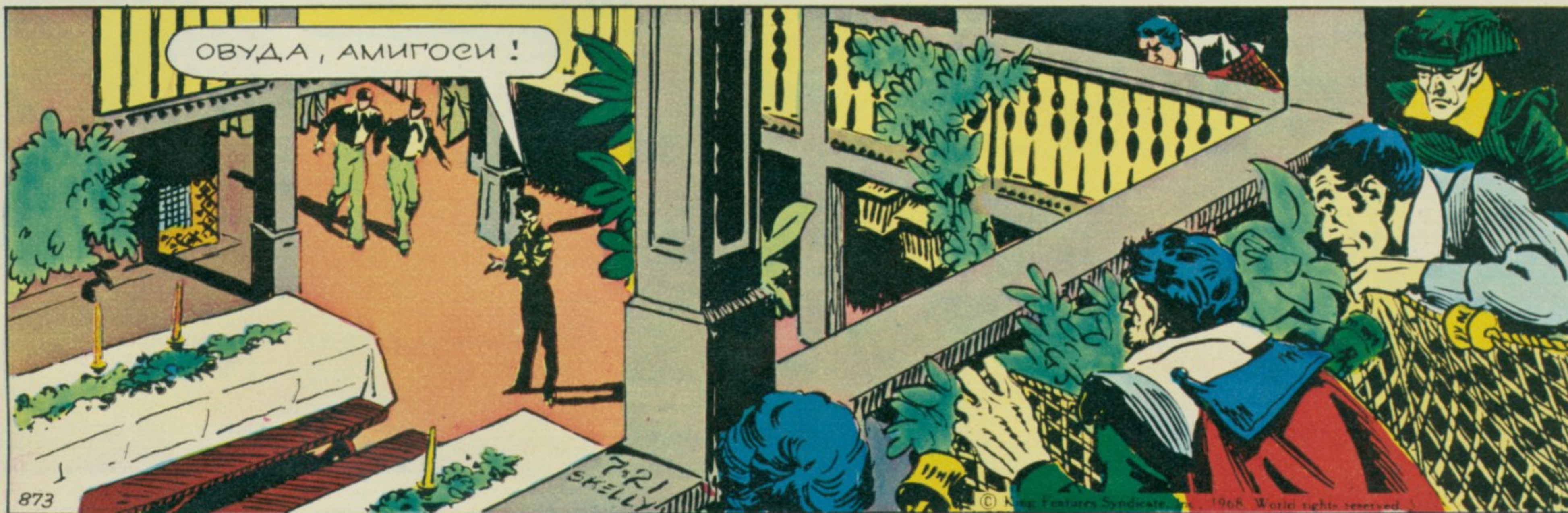

ЧУВАР СНА

Кристин, кћерка познатог француског природњака Белан-Жида, склопила је чврсто пријатељство с пустињским вараном, великим гмизавцем из Сахаре, који се брзо прилагодио животу у модерном стану. Варан се не одваја од девојчице чак ни ноћу: док она спава он је чува лежећи на покривачу.

КАПЕТАН Кејт

ПОД ИЗГОВОРОМ ДА СЕ НА ЊЕГОВОМ ИМАЊУ ОДРЖАВА СВЕЧАНОСТ, ДОН КАРЛОС ЈЕ ПОЗВАО КЕЈТ И ЊЕНУ ПОСАДУ...

ПЉАЧКАШИ ГРОБНИЦА

ГАНГСТЕРИ, КРИЈУМЧАРИ, ДИПЛОМАТЕ И БОГАТАШИ У ЛОВУ НА СТАРИНЕ

У једној тихој жене-ској улици налази се мала антикварница господина Гобеа. Власник, седокоси човек који изгледа као да је у најмању руку гроф, сам послужује муштерије. Нема их много, али судећи по аутомобилима паркираним иза угла, то су све сами богаташи.

Гобе прима муштерије у соби иза радње, канцеларији крцатој старим стилским намештајем непроцењиве вредности. Између власника и муштерије, богатог Енглеа, води се, отприлике, овакав разговор:

Господин Гобе: — Погледајте само овај златни крчаг, сер! Стар је готово 2.000 година! Био би то изванредан украс за ваш кабинет... Или, можда, желите да поклоните нешто скупочено вашој леђи? Рецимо, овај златни брош... Само погледајте... некад је припадао ацетечкој принцези.

Муштерија господина Гобеа: — Јесте ли сигурни да то није копија?

Господин Гобе: — Сер, продајем само оригиналне предмете. Увек тражим и мишљење експерта који потвр-

ђује порекло предмета, његову старост и вредност. По некад чак и фотографију места где је ископан.

Напољу се смржава. Власник антикварнице и купац и даље разговарају. Надугачко и нашироко. А што би се журили, није ово робна кућа!

— Значи, јамчите ми за оригиналност?

— У овој кући нема места фалсификатима.

ЦЕНТАР — ШВАЈЦАРСКА

Данашњи „бум“ у продаји антиквитета започео је пре нешто мање од десетак година. Изазвао га је низ сензационалних археолошких открића у Старом и Новом свету. Вешти, промућурни људи искористили су ово интересовање за историју, археологију и тајне древних народа и цивилизација. Антички предмети, који су некад интересовали само стручњаке, данас су постали модни артикл. Велике радње у Бриселу, Паризу, Лондону, Риму и Њујорку осно-

вале су безброј филијала широм света за продају антиквитета. Шефови овог уносног посла изабрали су за тај центар Швајцарску. Не случајно. Привукао их је овамо погодан географски положај, одличне саобраћајне везе, велики прилив богатих туриста а, такође, и границе у планинама, као створене за кријумчаре. Овде су никле читаве организације оних који сакупљају археолошке драгоцености из свих крајева света и, наравно, продају их за скупе паре.

Шефови из центара издају наредбе о ископавањима у овој или оној земљи, баш као да поседују право званичних археолошких институција.

КИРИЈА ЗА ГРОБНИЦУ

Много су тајанственији прекупци старина, који успевају да дођу до гробница и пре но што и почне ископавање! Ризик, наравно, постоји, али зачудо они готово увек имају успеха!

САМО У ИТАЛИЈИ ДНЕВНО СЕ ИЗ ЗЕМЉЕ ТАЈНО ИЗНЕСЕ СТАРИНА У ВРЕДНОСТИ ОД ДВЕ МИЛИЈАРДЕ!

Недозвољен „бизнис“ развио се до те мере да су се поједини гангстери, посредством шпекуланата, докопали читавих археолошких области, а поједине делове чак издају — под кирију! А да не говоримо о томе колико

је вредних археолошких предмета на свету заувек из губљено за науку и читаво човечанство, само зато да би се забавиле богате муштерије господина Гобеа и њему сличних.

ГДЕ СЕ КОПА НОЋУ

РЕПУБЛИКА ЧАД: У самом срцу Сахаре скрива се од правде и закона бивши капетан Хитлерове војске у Ромеловом штабу. С бандом авантуриста какав је и сам сместио се у древној тврђави у планини Тибести одакле редовно предузима разбојничке походе у околину. Он пљачка гробнице помоћу динамита. Минира неку још неиспитану гробницу и богат плен односи у своје боравиште. После извесног времена старине из Сахаре појављују се у радњама Тангера или Казабланке.

ПЕРУ: Перуански лист „Новедес де Куско“ објавио је: „Полиција места Куско тражи крадљивца који

је присвојио драгоцене археолошке ископине из рушевина старог града Инка који се управо откопава у близини села Вилкабамба“.

Лопов је ухваћен. Био је то амерички археолог Џин Савој, који је на позив перуанске владе руководио ископавањима. Савој је отпримио у Куск неколико сандука са ископаним предметима, али, сандуци су уз пут, на тајанствен начин нестали. Убрзо после њих нестао је и научник...

УАР: У лето 1965. у Уједињеној Арапској Републици откривена је велика, добро организована и технички опремљена група пљачкаша гробница, која је одржавала везе с највећим западноевропским и америчким трговцима старина. Ова банда пљачкала је у огромној области од Сахаре на југу земље чак до Ел Гизе, на северу.

Полиција је претресла све куће у пречнику од 20 километара око Гизе. Међу запленим предметима било је на стотину статуа од дрвета, гранита и бронзе, разних предмета за погребне свечаности и скупочене одеће фараона.

ТУРСКА: Главног конзула САД у Истанбулу, Колинса, и његову жену полицијци су затекли док су се бавили ископавањем у области Сиде, у јужној Турској. Кад је „љубитељ старина“ био упозорен да је за оваква ископавања потребна посебна дозвола, Колинс је љутито одговорио да је он дипломата и да „може да ради шта хоће“. И, док се он објашњавао с полицијцима, његова жена је покушала да не приметно избаци из ташне пронађен стари новац.

ЛИБИЈА: Године 1962. једна група америчких официра из гарнизона близу Триполија предузела је на своју руку ископавања. Пљачкаши

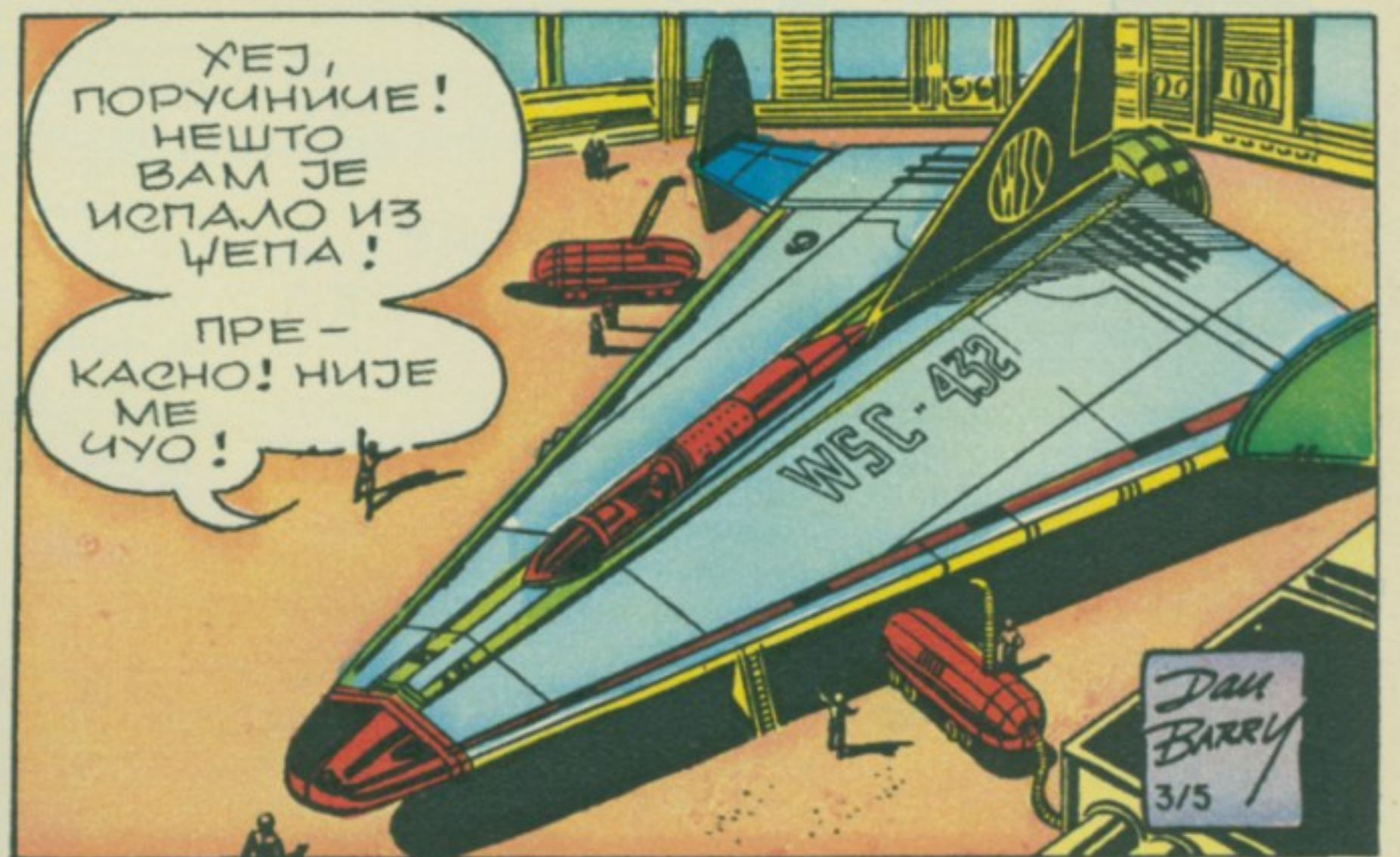
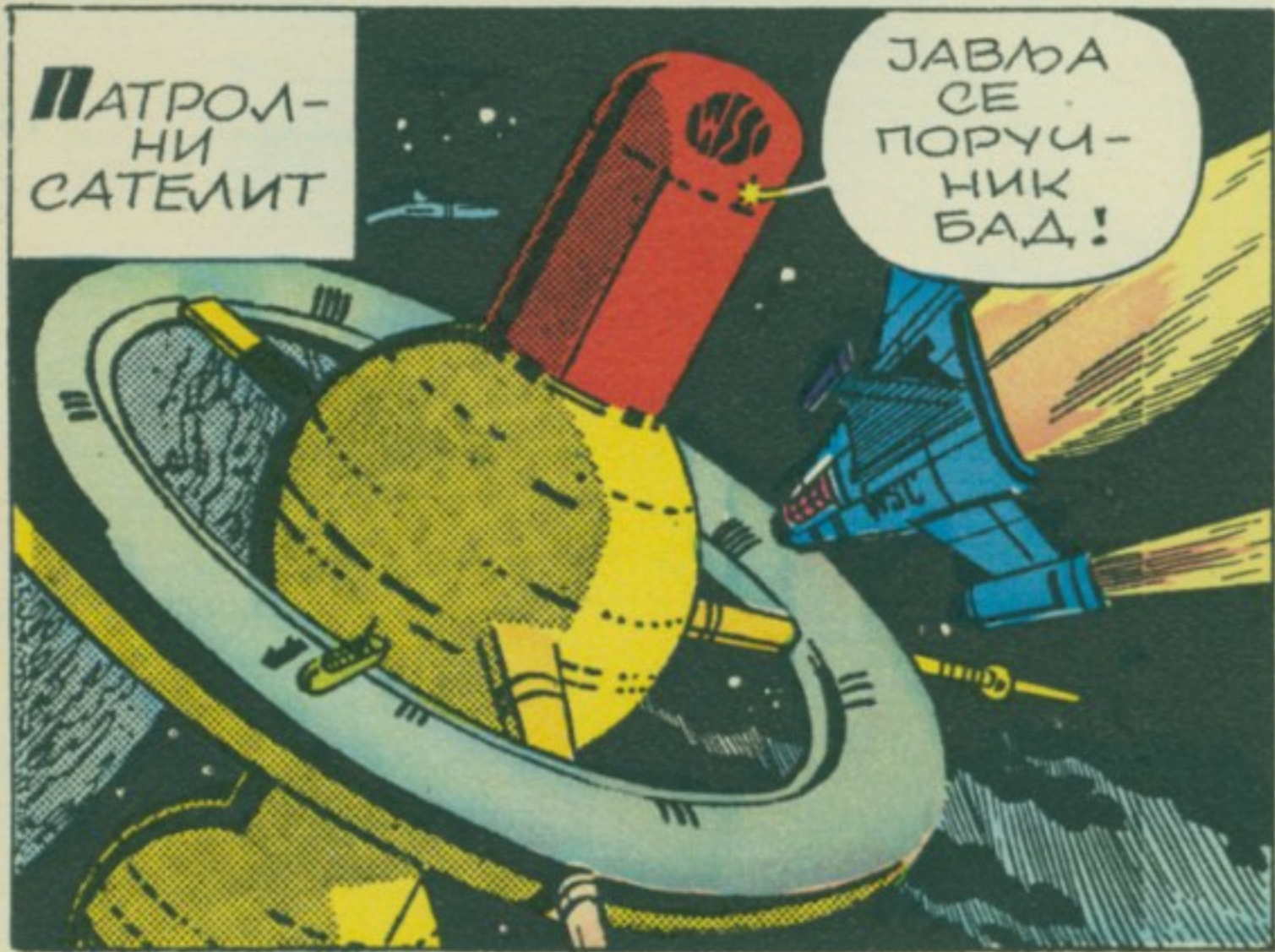
су имали среће — нашли су златну статуету Афродите. Американцима није ни на памет пало да је предају најближем музеју. Статуету су разбили и злато поделили.

ГРЧКА: У лето 1966. енглески милионер Гилберт Колин Дејвис био је задржан на граници при покушају да изнесе из Грчке драгоцене старине. Кад су пограничне власти зауставиле његову јахту „Кабула“, скупљач старина, његова жена, син и ћерка почели су да се туку с полицијцима.

МЕКСИКО: Према писању листа „Сигло Веинте“, за последњих пет година из Мексика су тајно извезене археолошке старине у вредности од 5 милиона долара! У пролеће 1962. у Вера Крузу је украдена скулптура од дрвета тешка — једну и по тону! — Обично пљачкаши исеку скулптуру на делове — испричао је новинарима полицијски комесар — а онда ове делове с тајних аеродрома отпремају у САД.

НЕКАД

ПОЗЕЛЕНЕЛО ОД ЈЕДА

Било једном једно језеро у шумовитој долини крај Брента, које је свакога лета, између јула и септембра, постајало црвено. На његовој површини, нарочито у југозападном делу испод планине, простирале су се широке скерлетноцрвене шаре. Пошто нису могли да објасне ову појаву, сељани измислише легенду о несрећној краљици Тресенги која је, пре много и много година, борећи се против непријатеља, пала у језеро и обојила га својом крвљу.

Али, дошли су научници и после дужих проучавања закључили да ово јединствено језеро, не само у Италији већ и у свету, црвени од микроскопски мале алге чије је име *Glenodinium sanguineum* која се развија кад у води нестану резерве азота.

Затим су стигли туристи и за њих су почели да зидају хотеле и виле: са грађевина се свакодневно у језеро бацају отпаци органског порекла, материје богате азотом и тако се временом пореметила његова хемијска равнотежа. Већ пуне четири године језеро није поцрвенело јер велике количине азота убрзавају рашћење других алги, које потискују црвену алгицу и дају језеру тамнозелену боју. Мало језеро позеленело је од једа, кажу сељани.

Лек постоји али није безболан: порушити постојеће хотеле а нове саградити даље од обале и забранити бацање нечистоћа. С овим се, међутим, не слажу власници хотела који тврде да црвена боја нема с азотом никакве везе.

КАД СУ ОКО ЦРВЕНОГ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗЕРА ТОВЕЛ ПОДИГНУТИ ХОТЕЛИ, ОНО
ЈЕ ПРОМЕНИЛО БОЈУ

...И САД

МАЧКЕ

ИХ НЕ ЛЈУТЕ

ПСИ КОЈИ ВОДЕ СЛЕПЕ У СТАЊУ СУ ДА ПРЕТРЕПЕ МНОГЕ НЕПРИЈАТНОСТИ

У француском месту Соспел постоји необична школа. Бацају пси, а уче један једини предмет — да воде слепе.

Школа за специјалну обуку паса у Соспелу сада има седамнаест ученика, углавном немачких овчара. Неки од њих трче слободно ливаком, везани дугим, дугим конопцем. Два, Оки и Бела, раде са својим дресерима. За неколико недеља, оне ће бити спремне да помогну још двојици слепих људи.

Љубав и стрпљивост

Један од дресера ове школе Жерар Бридије каже: „Наша два основна принципа јесу: љубав према животињама и стрпљивост!“

Али није лако постати питамац ове школе. Пре дресирања паса, врши се оштра селекција. Пси треба да буду погодне величине, снажни и интелигентни. Зато се углавном узимају вучјаци, немачки или белгијски овчари.

— Многе псе добивамо на поклон — додаје Жерар Бридије — остале купујемо. Али, кад почне учење, често се покаже да су добри пси лоши водичи! После више од годину дана школовања морали смо да се одвојимо од половине наших штићеника. Портос је, на пример, трчао и лајао за мотоциклима које није могао

да поднесе. Рита је била превише нервозна. Једног од наших паса нисмо успели да излечимо од мржње према мачкама. Не, он није био за водича. Љутит пас могао би заслепљен мржњом да одвуче с пута свог слепог господара, да овај падне и да дође до несреће. Ни одвећ нежан пас не вреди много. Ипак, једно је најважније: пас не сме никад да буде љубоморан на господара. Ако, на пример, неки пролазник жели да помогне слепом човеку да пређе улицу, пас — водич не сме да режи ни да покаже зубе.

Човек веран псу

Да би био добар водич, пас мора да буде дресиран док је млад: између десет и осамнаест месеци. Не зато што је тада мекши и приврженији, већ и зато што ће моћи дуже да остане пратилац једног слепог човека, отприлике десет година. А познато је колико су ти људи привржени свом псу. Једног слепог човека из Руана, на пример, пас је верно служио пуних тринаест година. Онда је остарио. Ветеринар га је често упозоравао:

— Пазите, он више не чује аутомобиле. Изазваће несрећу. Поред тога, он пати, пустите ме да му прекратим муке једном инјекцијом.

— Не! — одговорио је слепи — Дванаест година ми је жртвовао све: своју слободу, своју жељу за трчањем, своју љубав. Нећу га оставити. Излазим што је мање могуће, само кад њему нешто треба. И он тако има утисак да још за нешто може да буде користан.

Види ли пас зелено светло?

У селима, а поготово у градовима, највећа опасност за слепог човека је како да пређе преко улице, чак и кад постоји семафор.

Да ли пси разликују зелено од црвеног и да ли схватају да треба проћи кад је на семафору зелено.

— Питао сам многе ветеринаре — каже Клод Шемла, оснивач школе у Соспелу — готово сви сматрају да пси не разликују црвено и зелено као боје, али да су осетљиви на промену светла. Ако су одговарајуће дресирани, они знају да када се живље светло налази доле треба да пређу и за собом повуку свог господара.

— На крају дресирања — каже Бридије — намерно кажемо псу „пређи кад долази аутомобил.“ Он остаје непокретан. Колика је оданост паса-водича најбоље показују примери кад су се они бацали напред да спасу неког неопрезног пешака.

ПАС СЕ ОБУЧАВА ДА ПРОЦЕНИ И ВИСИНУ ПРЕПРЕКЕ ИСПОД КОЈЕ СЛЕПИ НЕ МОЖЕ ДА ПРОБЕ.

ка. Једном је тако пас-водич по имену Косто, стајао са својим господаром чекајући да се упали зелена светлост. Једна девојчица је прелазила улицу док јој се камион приближавао великом брзином. Добра животиња скочила је према девојци зграбила је за хаљиницу и вратила на тротоар. Дете је остало готово без огреботине, али је пас био тешко повређен.

Да би спасла Костоа и платила његово лечење, једна радио-станица позвала је грађане да дају добровољне прилоге. Сакупљено је 65500 нових динара!

Да ли ће се сложити?

Кад је школовање завршено, тек је пола посла готово. У Соспелу, упознавање слепог човека и пса представља исто толико проблем

као и само дресирање! Да ли ће се слагати? Хоће ли се волети?

— Недавно смо представили пса-водича Н. Мороу, слепом човеку из Ангулема — прича дресер Жерар Бридије. — Човек је везао пса узицом а затим су кренули. Као да се одувек познају. Слепи човек је лагано шетао, пас је ускладио свој корак с његовим. Слагање је било савршено. Пас као да је био рођен за тај посао.

У неким другим случајевима, напротив, „веза“ је немогућа. Један човек који је ослепео у рату и постао раздражљив због своје болести, почео је одмах да туче свог пса штапом. Врло брзо, пас је одбио да га води. Морали смо да му узмемо пса и потражимо другог.

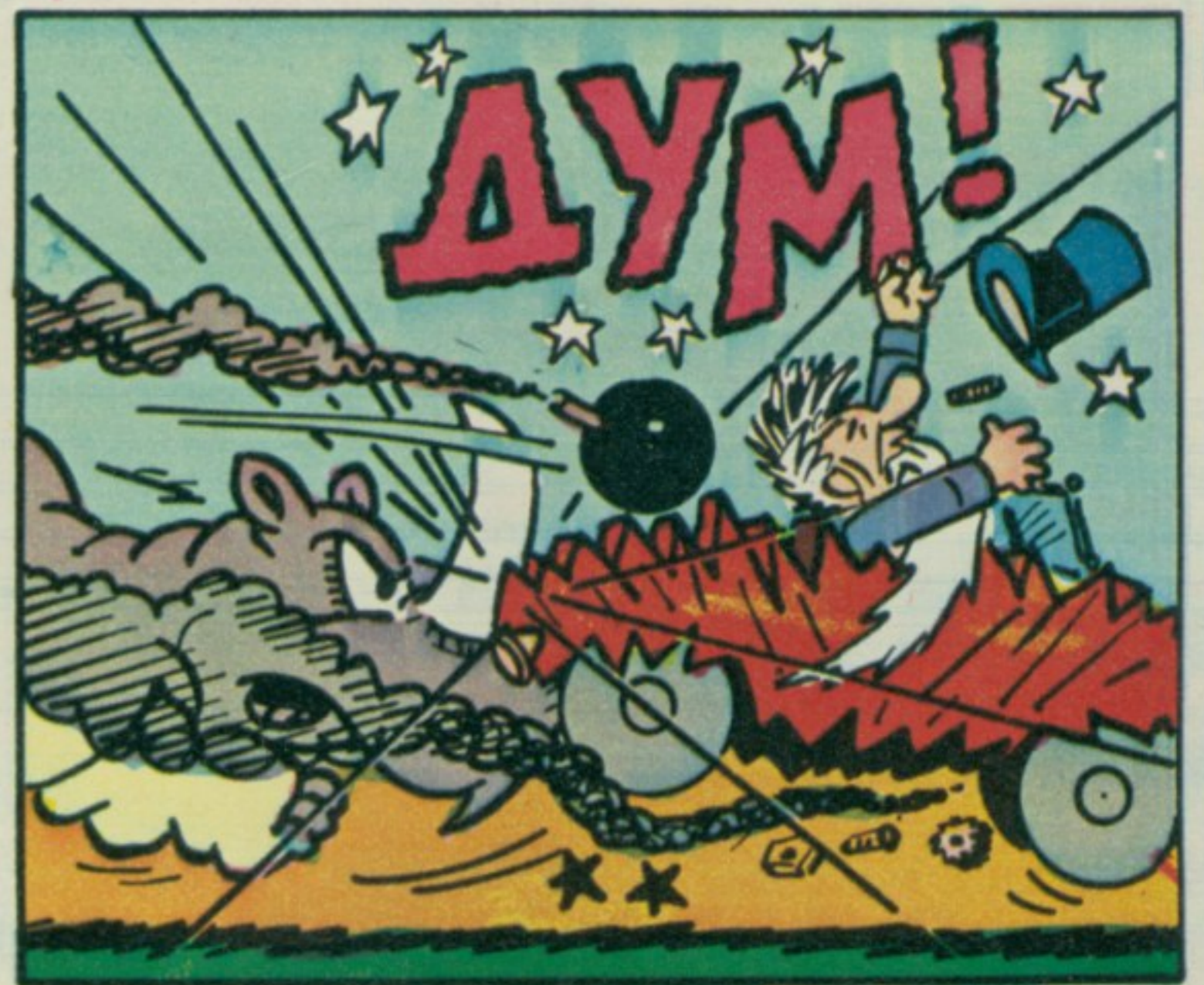
»Поново сам заvoleо живот«

Првих дана, човек и животиња само заједно шетају. Упознају се. Пас спава у соби, поред кревета слепог човека. Ова прва недеља је тешка за животињу, јер она још воли свог дресера, често га гледа тужним погледом, шетајући са новим господаром. Али, овај јој даје да једе у својој соби, мази је, укратко, остваја је.

— Ела ми је постала привржена за мање од седам дана — прича слепи младић Жорж де Мејер. — Јуче сам је на тренутак оставио оцу. Она је почела бесно да га вуче, није хтела да се одваја од мене. Већ сада она ме води кроз град, помаже ми да прелазим преко улице, чува ме од клупа, канти за отпатке, расејаних пролазника. Чини ми се да бих без ње био изгубљен. У моју несрећу, у моју ноћ Ела је унела толико радости — каже Жорж — да сам поново заvoleо живот.

КАД ЗАВРШИ ШКОЛОВАЊЕ, ПАС СЕ НАВИКАВА НА УЛИЦЕ КОЈИМА ОБИЧНО ПРОЛАЗИ ЊЕГОВ ГОСПОДАР.

Сваке године преко 300 хиљада гледалаца види се дан и ноћ ојорчена борба најбољих возача

НАЈВЕЋА ТР

Пораз »мерцедеса«

Следеће три године су време надмоћности енглеског „бентлија“. Али, када су већ сви помислили да „24 часа у Ле Ману“ почињу да бивају досадни због узастопних победа Енглеза, 1930. година донела је прекрет.

Била је то година кола са „Мерцедес“ је дошао с колима у које су били уграђени мотори од 7.000 кубика! Нису то била кола већ права аждаја. Међутим, ни „бентли“ није седео скрштених руку, и он се појавио с колима од 6.500 кубика. Французи су им се супротставили „талботом“ та које од 6.500 кубика. Први пут у Ле Ману појавиле су се и жене. Биле су то две младе Франкусиње у „бугатију“ од 1.500 кубика. Цело гледалиште питало се: одакле ли је стигао овај фијакер?

Када је почела трка, гле

даоци су променили мишљење. Две девојке возиле су као ђаволи, али узалуд. Против „мерцедеса“ и „бентлија“ није се могло ништа урадити.

У једном кругу Карчиоли је постигао просечну брзину од 144 километра на час! Док је возио тај круг, гледалиште је било потпуно немо. Један од очевидаца прича: „Чуо сам своје рођено срце како удара од узбуђења и страха. Само да се хрбаром возачу ништа не деси“. Али, авај, негде у зору Карчиоли и Вернер беспомоћно су стајали поред свог поквареног „мерцедеса“. „Бентли“ се победоносно ушетао у циљ. Машина није имала толико снаге колико су Карчиоли и Вернер имали срца.

Погибија мадам Сико

Следеће три године побеђује позната италијанска фабрика „алфа ромео“ и њени чувени возачи Сомер и Нуволари. Први пут њих двојица су за 24 часа прешли више од 3.000 километара. Али, та 1933. година остаће још по нечем записана у историји Ле Мана. Неустрашива мадам Сикогине у пламену својих сланих кола. Једна храбра жена храбро је погнула.

Године до почетка II светског рата испуњене су неизменичним победама енглеских и француских кола. Историја „Ле Мана“ не лежи нека већа узбуђења. После рата 1949. године

„Ле Ман“ се обнавља. Стаза која је била бомбардована, поправљена је и нешто скраћена — сада износи око 13 и по километара. Преко 200 хиљада гледалаца дошло је у Ле Ман да посматра битку најмоћнијих. Сви су ту — Енглези, Французи, Италијани, а појавио се и један чехословачки „аеро-минор“. Те године у листу победника први пут је ушло име „ферари“.

Идуће године Французи бележе своју последњу победу у овој трци. Победила су браћа Розије на „талботу“. Те године у Ле Ман је био дошао и познати а-

мерички мецена Џорџ Канингем са својим кадилацима. Више су личили на свемирска чуда него на аутомобиле! Била су три специјално опремљена „јагуара“, понос енглеске аутомобилске индустрије. Али и поред свега Французи су славили велику победу. Велику, али последњу.

Чувени Стерлинг Мос побеђује на „јагуару“ следеће године, а два „мерцедеса“ 1952. Ролт и Хамилтон возећи „јагуар“ доносе поново примат Енглезима, а у једно бележе и златне стране Ле Мана. За 24 часа превалили су преко 4.000 километара! „Ферари“, који је дуго био у сенци, побеђује 1954.

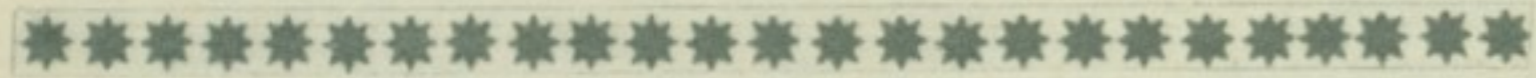
А онда долази она година 1955. година. То је година највеће трагедије у историји Ле Мана и светског аутомобилизма уопште.

80 мртвих

Конкуренција је била страшна. Велике шансе давале су педесетогодишњем Французу Пјеру Леверу, ветерану Ле Мана. Мерцедес му је дао једног 300 СЛР рачунајући на готово сигурну победу. Његов највећи ривал Мајкл Хоторн возио је „јагуар“. Већ по самом почетку могао се наслутити велики окршај. Осећала се опасност у ваздуху. Све по саде возиле су више него срчано. Хоторн и његов су возач Бубеб као да су помахнитали. Али, ни Пјер Левер није се дао. Имао је одлична кола. Уз то била је то и његова лабудова песма — последњи пут је возио у Ле Ману. Одлучио је да се после ове трке повуче. И сад је свим срцем желео победу.

Он и Хоторн смењивали

Ове године, изузетно, због студентских демонстрација на почетку лета, чувена трка аутомобила позната под именом „24 часа у Ле Ману“ одржаће се у јесен. Ле Ман је

град на 200 км западно од Париза.

Идуће суботе, тачно у 16,30, на знак стартера започеће трка над тркама, највећа трка на свету, трка која окупља најбоље.

Колико могу да издрже кола

Почело је једне октобарске вечери 1922. године у време одржавања Париског салона аутомобила. Разговарало је неколико стручњака и ентузијаста. Јадиковали су због неуједначеног квалитета аутомобила. „Гран при“ такмичења, која су организована још од 1906, ни су оправдала њихова очекивања, нису дала одговоре на многа питања: колико је издржљив мотор који се уграђује у кола, колико су поуздане кочице, како ноћу обасјавају фарови, да ли електричне инсталације могу да издрже дуготрајну употребу. . . А тек они делови на аутомобилу најважнији за безбедност возача и дуг век кола.

Сложили су се: треба организирати једну нову, велику трку. Колико да траје? Први предлог — 18 часова. На крају су се сложили да трка траје цео дан и пуну ноћ — укупно 24 часа. Тако је трка и добила име „24 часа у Ле Ману“.

Идућег пролећа, 1923. године одржан је први „Ле Ман“. Родила се највећа трка на свету. На уснама многобројних гледалаца било је само једно питање: хоће ли издржати машине, хоће ли издржати људи? Тридесетак такмичара стар

товало је по јакој киши. Гледаоци нису издржали, постепено су одлазили али трка се настављала. Победили су Лагаш и Леонард возећи кола марке „шенар валке“ просечном брзином 92,1 км на час. За 24 часа превалили су укупно 2209 километара.

Идуће године стартовало је 39 возила, али је трку завршило свега — 14! Остали су одустали због кварова или несреће. Победио је енглески „бентли“, којег су возили Даф и Клемент.

Трећи и четврти Ле Ман, 1925. и 1926. године протекли су у знаку потпуног тријумфа славног возача Росињолија и кола марке „лорен“. Први пут возило се просечном брзином већом од 100 километара на час.

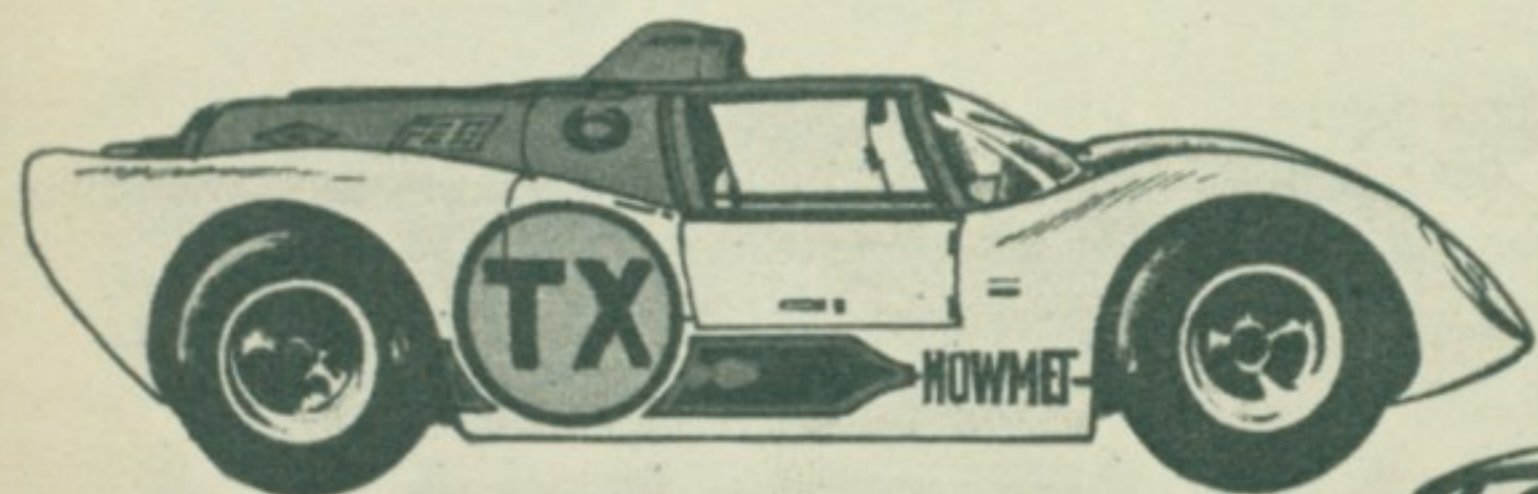
Идуће, 1927. године уводи се једна новина. Учесници трке тек после 20 кругова могу да узму воду, храну, гориво, уље. . . После велике борбе побеђују Енглези са „бентлијем“ испред француског „аријеса“, на велику жалост целокупног гледалишта.

24 ЧАСА ЛЕ МАНА

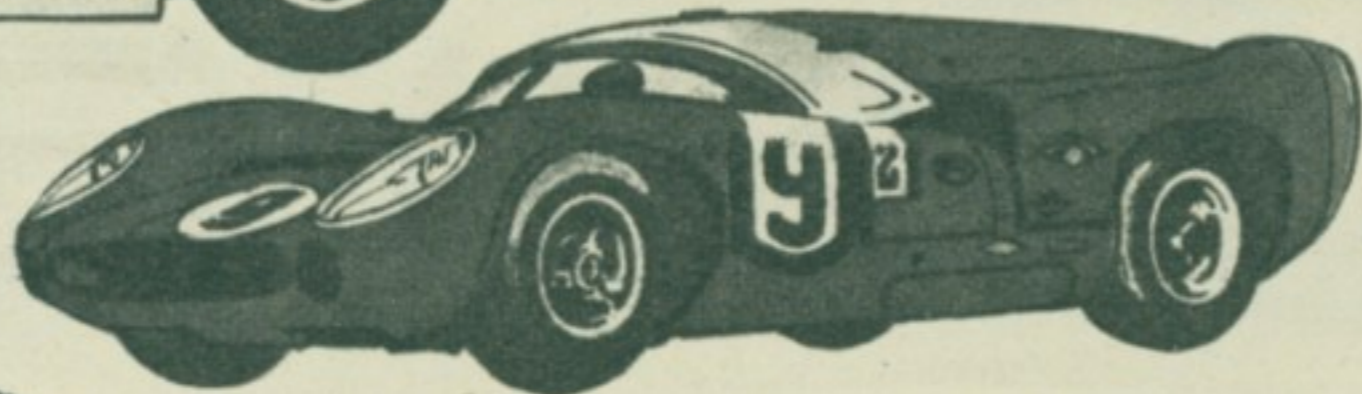
КАНА СВЕТУ

НОВИ АУТОМОБИЛИ ЗА ЛЕ МАН

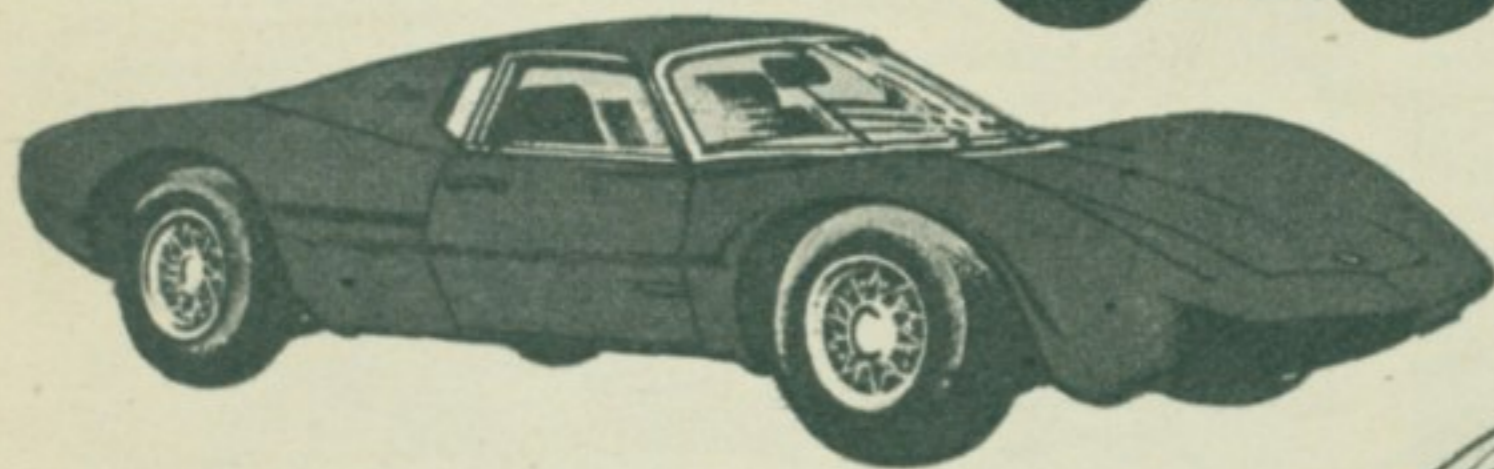

Турбина Ховмет чији мотор има снагу од 330 КС и брзину преко 300 км/ч

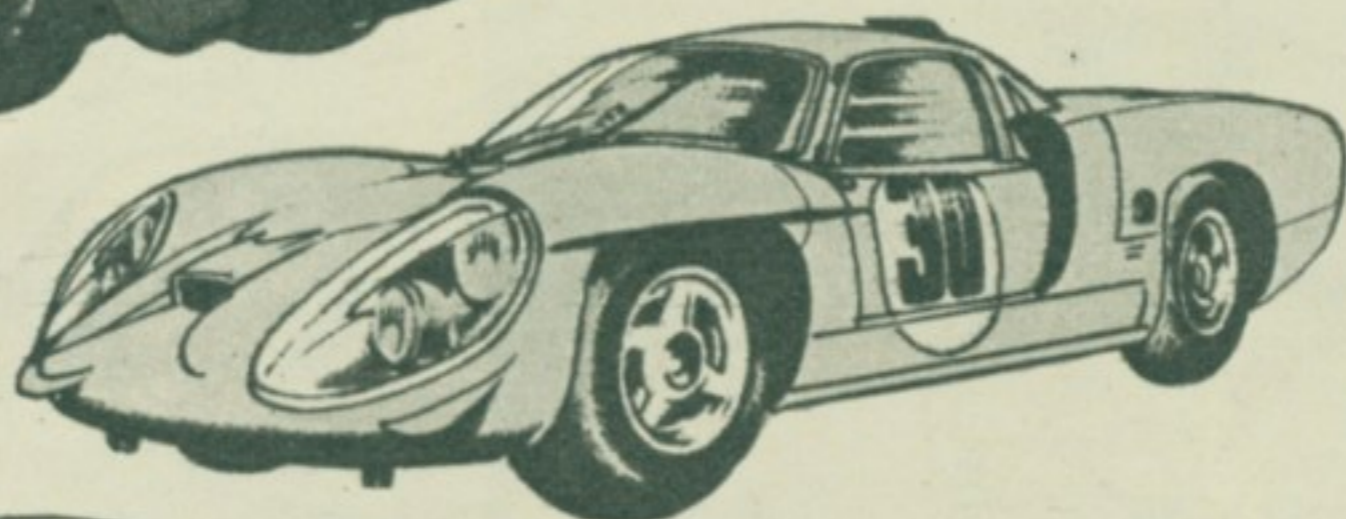
Лола Шевролет чији је творац Џејмс Гарнер. Има мотор од 5.000 кубика (снага 480 КС и брзина 300 км/ч)

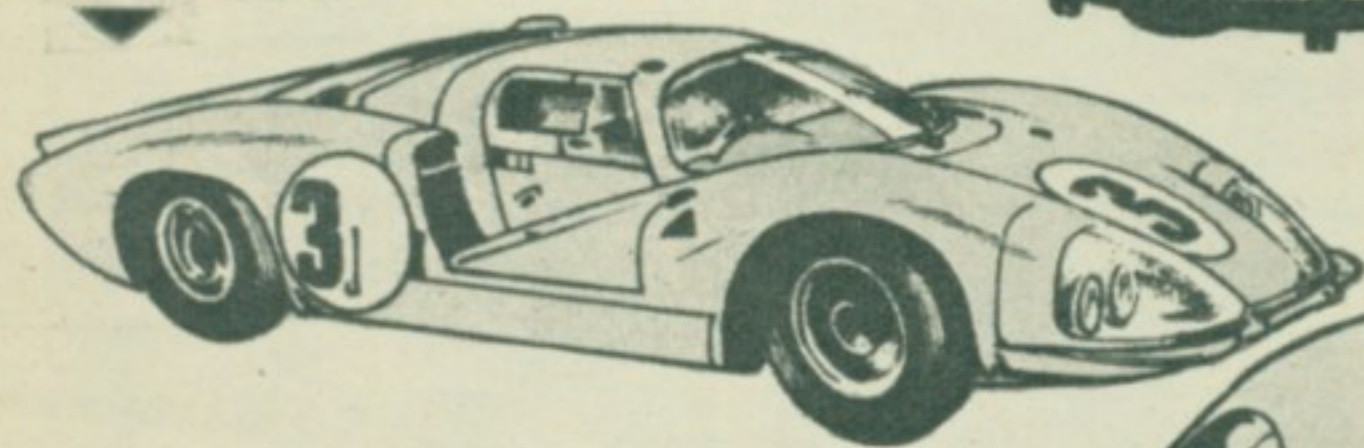
Шевролет познатог скијашког шампиона Жан Клода Килија са мотором од 7.000 кубика (560 КС и 300 км/ч)

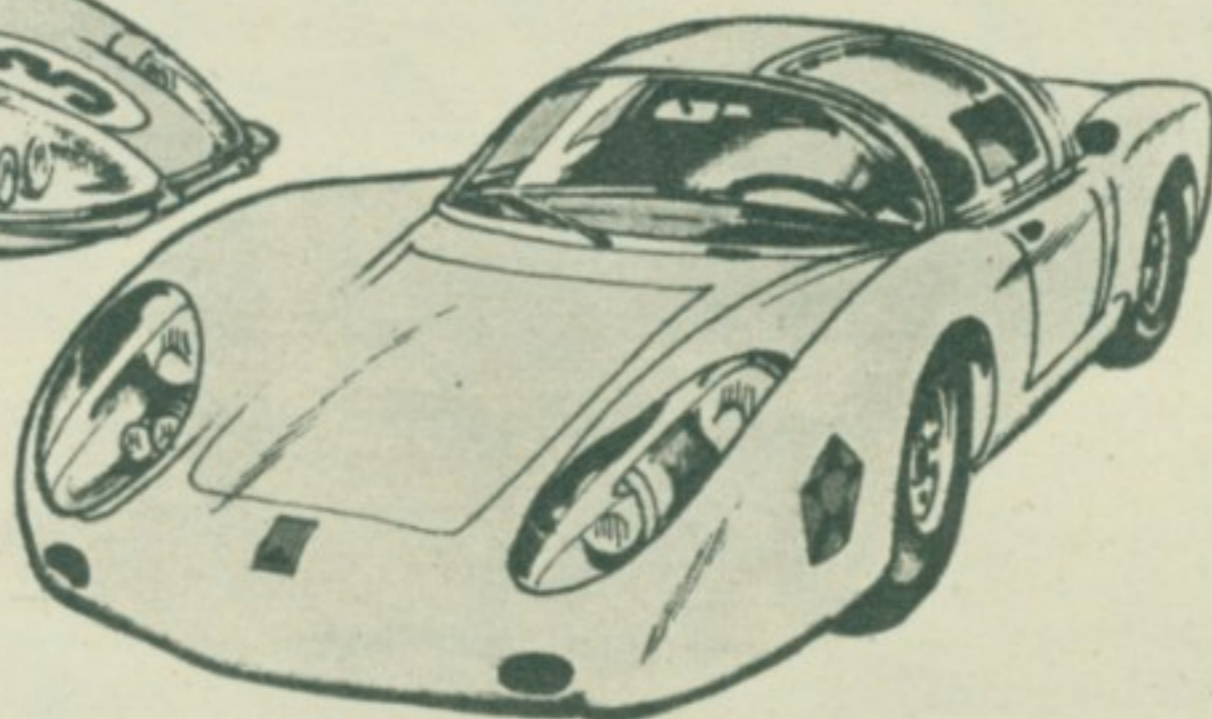
Алпина Рено 300, с мотором Гордини од осам цилиндара (310 КС, брзина око 280 км/ч)

Матра 3000 с мотором од 12 цилиндара (390 КС брзина 290 км/ч)

М. Х. власништво два Француза, са симкиним мотором 1200 С и два карбуратора (100 КС брзина око 230 км/ч)

су се у вођству. Возили су тако рећи један поред другог. У једној кривини „мерцедесов“ мотор је заурлао. Левер је покушао да обиче и побегне Хоторну. Енглез прави погрешан маневар и удара Левегова кола. На писти — паника. Левер покушава да укроти своја кола, бежи удесно и одузима гас. Али, несрећа га стиже. Један црвени „остин хил“ улеће пуном брзином у кривину. Хоторн је на време побегла из тог ужаса, али Левер добија пун ударац у бок. Његова запањена кола лете у публику. Левер је изгорео. У гледалишту 80 мртвих, неколико десетина рањених. Ужас.

Окршај возача

Последњих година „Ле Ман“ је сукоб Америке и Европе, „Форда“ и „Ферарија“. Прошле године победили су Гарни и Фојт на „форд марку IV“, аутомобилу од 7.000 кубика са просечном брзином од 218 километара на час. Није тешко израчунати да су њих двојица на равном делу стазе возили брзином од скоро 500 кило

Јауци рањених и сирене амбулантних кола мешају се са димом који куља из аутомобила. Али, трка се наставља. Власници кола, велике аутомобилске компаније које су одавна схватиле да продаја њихових кола зависи и од победе на овој великој трци, захтевају да се трка настави. Мајкл Хоторн више нема конкурента. Вози сигурно у — победу. Публика му виче „убице“! Али он вози и даље. Била је то његова последња победа, али и последња трка. Мајкл Хоторн — возач тркачких кола повукао се пред Мајклом Хоторном — човеком.

метара на час! Покојни Скарфиоти и Паркес на „Ферарију 4 П“ били су спорији за само 2 километра. И ове године сукоб ће бити страховит. Шта ће видети гледаоци? Прошле године од 43 посаде које су стартовале, само 16 их је стигло на циљ. Отказале су им машине. Ето чудног открића: инжењери не могу да иду укорак са возачима.

Због тога је увек „24 часа Ле Мана“ за све његове гледаоце пре свега окршај људи. Потпуно је свеједно у чијим колима ће бити Џон Сартис, Брус Мекларен, Крис Амон, Џеки Икс, Педро Родригез, Бандини, Сиферт, Елфорд, Росински, Гарни Фојт и остали. Није можда ни важно да ли ће возити „форд“, „шевролет“, „ферари“, „астон мартин“, „порше“, „рено алпин“, „лотус“, „матре“?

Биће то паклени ритам још пакленијих комбинација машина и аутомобилских конструкција. Највећи конструктори појавиће се у Ле Ману са својим најновијим прототиповима. Да покажу свету шта су направили. За њиховим воланима седеће људи без страха. Многи погледи биће управљени на једног човека листе Ле Мана — Жана Клода Килија, вишеструког победника зимске олимпијаде у Греноблу и француског националног хероја. У суботу, он ће у Ле Ману возити „лолу-шевролет“ са мотором од близу 7.000 кубика. Шта мислите ако Жан Клод победи? Нико неће бити срећнији од Француза. Т. Дука

ВАШАР

СА СВИХ КОНТИНЕНАТА

ПАС — КРАДЉИВАЦ. — Олби Солак из Монреала, у Канади, дао је оглас у новинама којим позива власнике 137 ципела да се јаве на његову адресу ако желе да спаре своју распарену обућу. Све те ципеле је током летњих месеци довукао Солаков пас Бач кроз рупу у оградни која дели његово двориште од плаже. Пас је „слазео“ ципеле у једној шупи у коју Солак дуго није улазио.

У СПАВАЊИЦАМА ПО ЕВРОПИ. — Четири гимназијалца из Шведског града Худриквана кренула су почетком јула на пут по европским земљама одевени само у ноћне кошуље купљене на распродаји војних вишкова. Младићи желе да на овај начин протестују против калтерства својих вршњака. За два и по месеца пропутовали су шест земаља и сад треба да се врате кући.

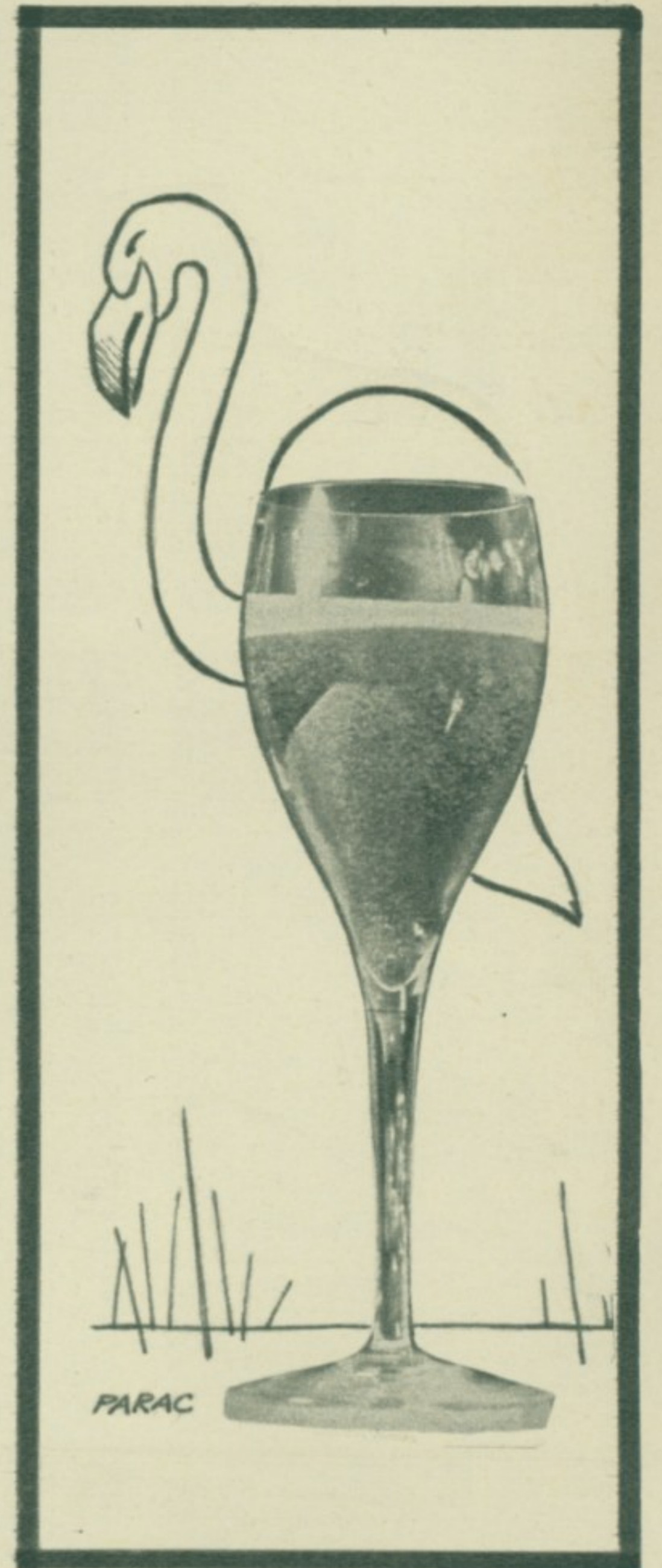
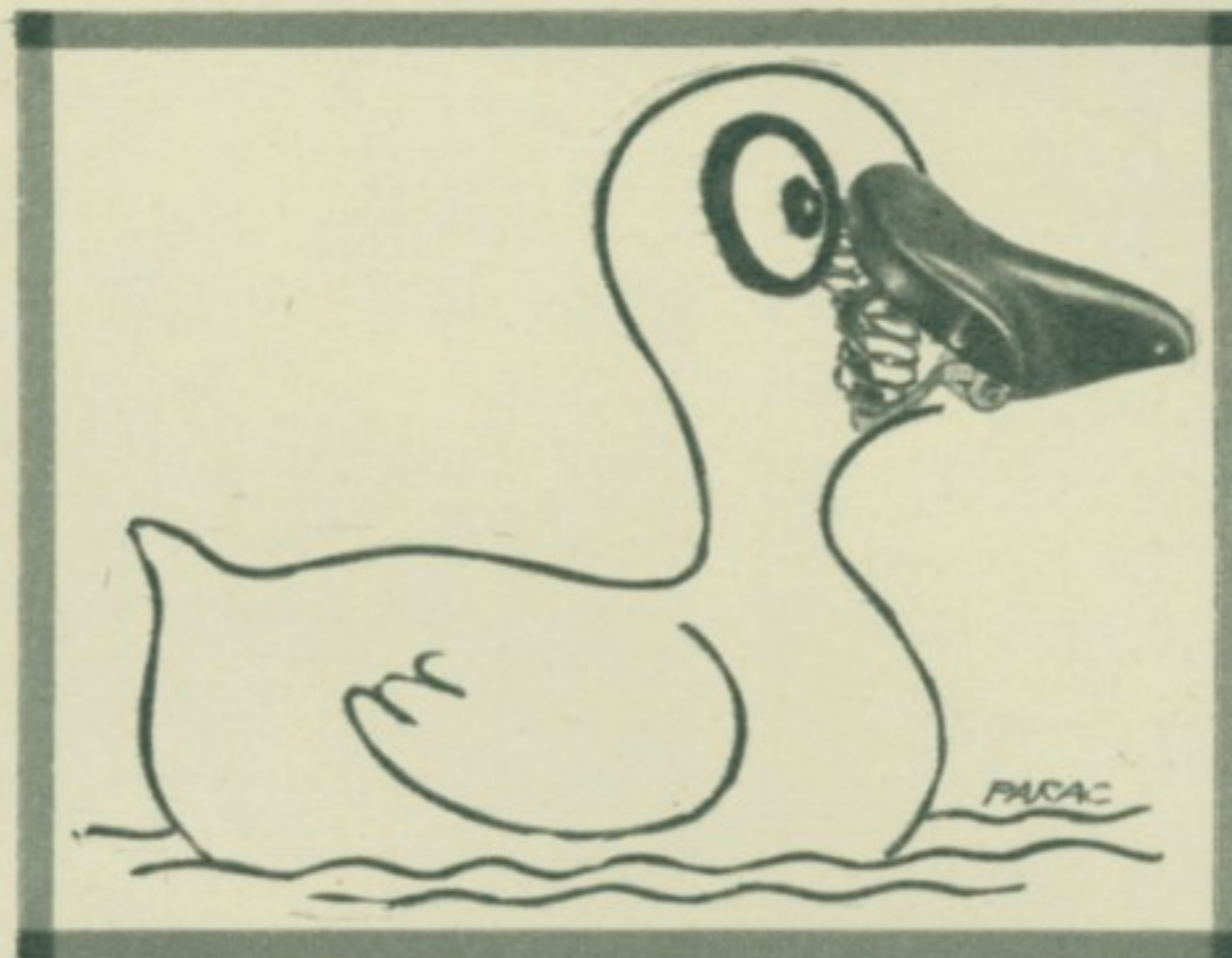
ГЛАС ИЗ ЧАСОВНИКА. — „Ало — чуо се тајанствени глас — овде је Џефри Фишер. Молим, пошаљите...“ Удовица Дорис Гибсон није могла да поверује својим ушима. Али, и њен син је чуо глас. Није било сумњесат за мерење потрошње гаса „уме“ да говори. Стручњаци су имали само једно објашњење: у суседству мора да је пуштен магнетопхон са истом фреквенцијом коју има сат.

ДУХ ЦРНЕ БРАДЕ

.....ФАНТАСТИЧНИ.....

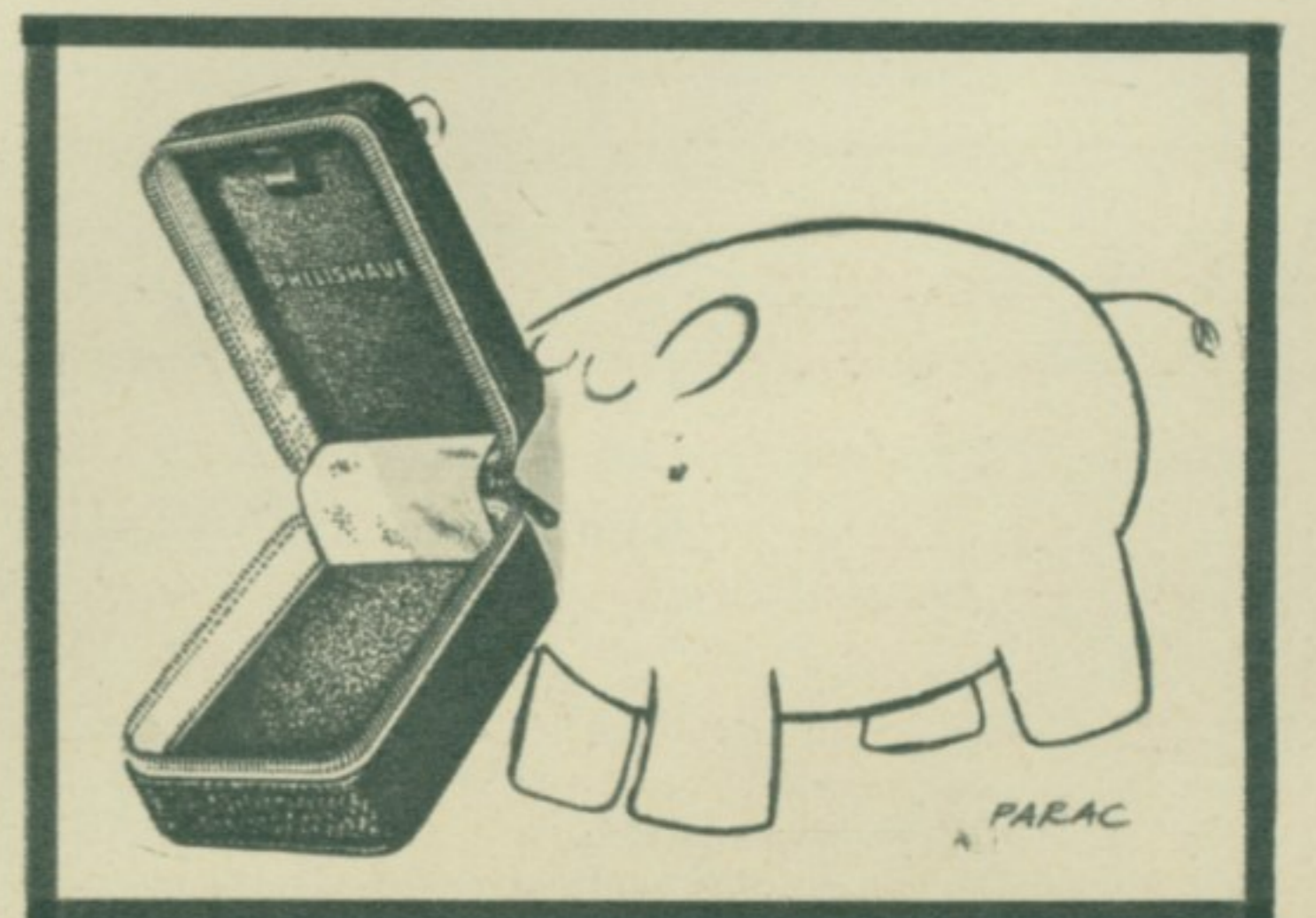
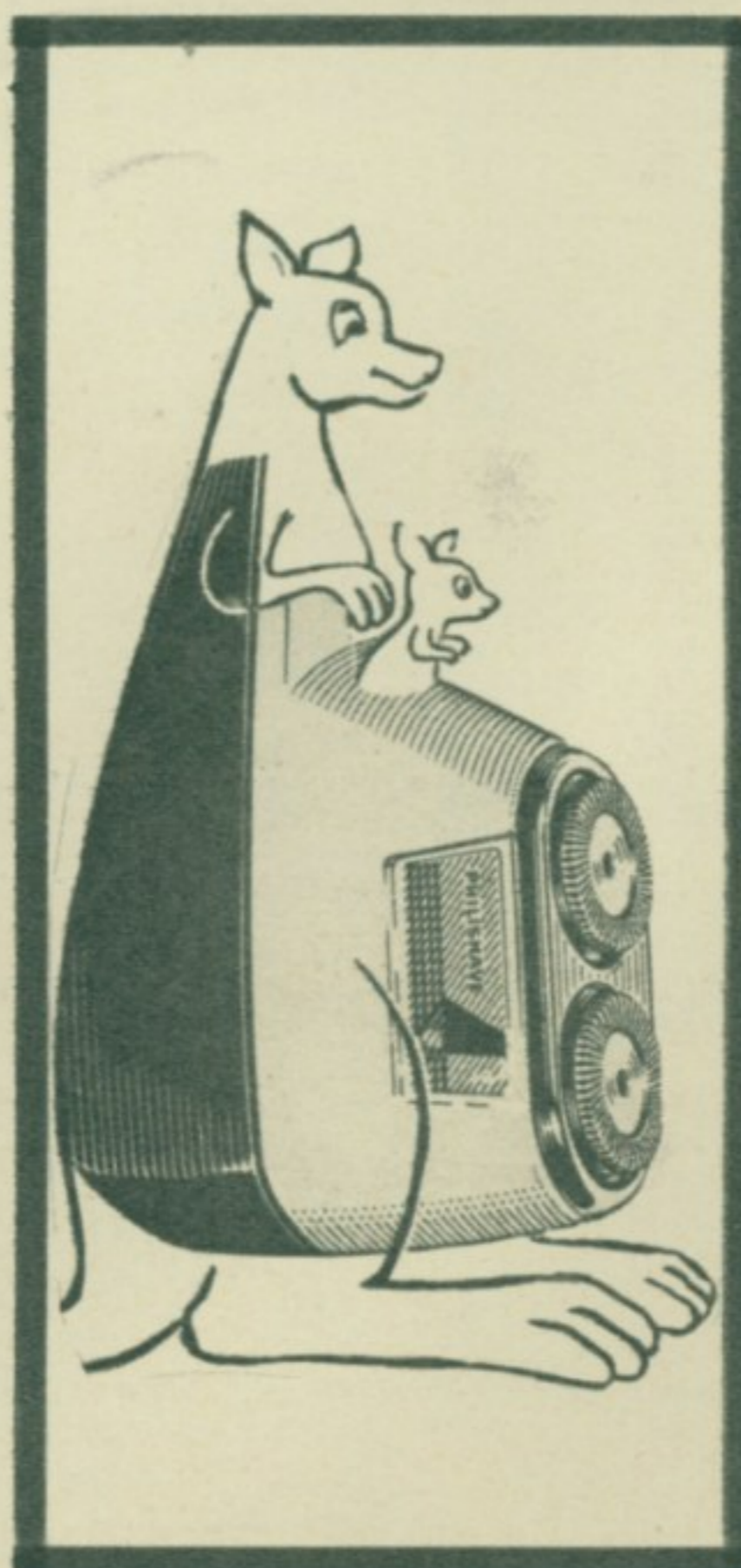
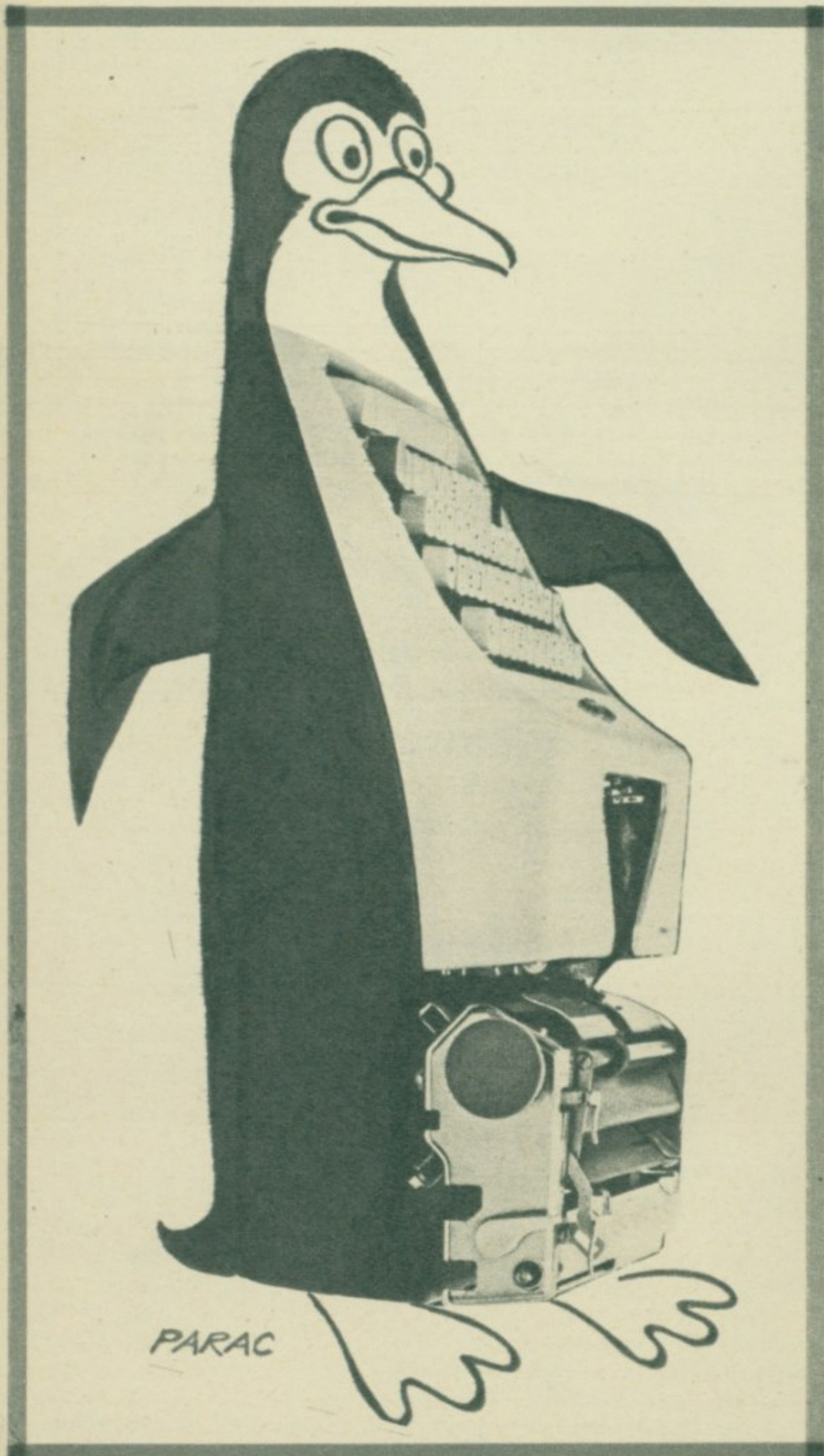
ЗООЛОШКИ ВРТ

ПОКУШАЈТЕ И ВИ!

Читалац Данко Парац из Загреба одазвао се на наш позив у 869. броју „Забавника“ и од слика и цртежа из новина направио необичне животиње. Покушајте и ви! Хоноришемо!!!

Истовремено позивамо Данка и све читаоце да нам од фотографија и цртежа из новина и часописа направе и пошаљу интересантне слике људи, грађевина, машина итд.

ШКОЛСКИ КА

СЕПТЕМБАР

1 недеља
2 понедељак
3 уторак
4 среда
5 четвртак
6 петак
7 субота
8 недеља
9 понедељак
10 уторак
11 среда
12 четвртак
13 петак
14 субота
15 недеља
16 понедељак
17 уторак
18 среда
19 четвртак
20 петак
21 субота
22 недеља
23 понедељак
24 уторак
25 среда
26 четвртак
27 петак
28 субота
29 недеља
30 понедељак

ОКТОБАР

1 уторак
2 среда
3 четвртак
4 петак
5 субота
6 недеља
7 понедељак
8 уторак
9 среда
10 четвртак
11 петак
12 субота
13 недеља
14 понедељак
15 уторак
16 среда
17 четвртак
18 петак
19 субота
20 недеља
21 понедељак
22 уторак
23 среда
24 четвртак
25 петак
26 субота
27 недеља
28 понедељак
29 уторак
30 среда
31 четвртак

НОВЕМБАР

1 петак
2 субота
3 недеља
4 понедељак
5 уторак
6 среда
7 четвртак
8 петак
9 субота
10 недеља
11 понедељак
12 уторак
13 среда
14 четвртак
15 петак
16 субота
17 недеља
18 понедељак
19 уторак
20 среда
21 четвртак
22 петак
23 субота
24 недеља
25 понедељак
26 уторак
27 среда
28 четвртак
29 петак
30 субота

ДЕЦЕМБАР

1 недеља
2 понедељак
3 уторак
4 среда
5 четвртак
6 петак
7 субота
8 недеља
9 понедељак
10 уторак
11 среда
12 четвртак
13 петак
14 субота
15 недеља
16 понедељак
17 уторак
18 среда
19 четвртак
20 петак
21 субота
22 недеља
23 понедељак
24 уторак
25 среда
26 четвртак
27 петак
28 субота
29 недеља
30 понедељак
31 уторак

ЈАНУАР

1 среда
2 четвртак
3 петак
4 субота
5 недеља
6 понедељак
7 уторак
8 среда
9 четвртак
10 петак
11 субота
12 недеља
13 понедељак
14 уторак
15 среда
16 четвртак
17 петак
18 субота
19 недеља
20 понедељак
21 уторак
22 среда
23 четвртак
24 петак
25 субота
26 недеља
27 понедељак
28 уторак
29 среда
30 четвртак
31 петак

САВЕЗНИ ПРАЗНИЦИ

- 1. јануар — Нова година (два дана)
  - 1. мај — Празник рада (два дана)
  - 4. јул — Дан борца
  - 29. новембар — Дан Републике (два дана)
- Многе школе празнују и свој дан школе.
Студенти славе дан студената 4. април.

РЕПУБЛИЧКИ ПРАЗНИЦИ

- 7. јул — Дан устанка српског народа
- 13. јул — Дан устанка црногорског народа
- 22. јул — Дан устанка словеначког народа
- 27. јул — Дан устанка хрватског народа
- 27. јул — Дан устанка народа Босне и Херцеговине
- 2. август — Илинден, национални празник Македоније
- 11. октобар — Дан устанка македонског народа

РАД У О

- У првој нед
- У другој по
- 15. јануара з
- Од 15. јануа
- 6. фебруара
- У другој по
- Између 10. и

МЕНДАР

1968
1969

ФЕБРУАР

1 субота
2 недеља
3 понедељак
4 уторак
5 среда
6 четвртак
7 петак
8 субота
9 недеља
10 понедељак
11 уторак
12 среда
13 четвртак
14 петак
15 субота
16 недеља
17 понедељак
18 уторак
19 среда
20 четвртак
21 петак
22 субота
23 недеља
24 понедељак
25 уторак
26 среда
27 четвртак
28 петак

МАРТ

1 субота
2 недеља
3 понедељак
4 уторак
5 среда
6 четвртак
7 петак
8 субота
9 недеља
10 понедељак
11 уторак
12 среда
13 четвртак
14 петак
15 субота
16 недеља
17 понедељак
18 уторак
19 среда
20 четвртак
21 петак
22 субота
23 недеља
24 понедељак
25 уторак
26 среда
27 четвртак
28 петак
29 субота
30 недеља
31 понедељак

АПРИЛ

1 уторак
2 среда
3 четвртак
4 петак
5 субота
6 недеља
7 понедељак
8 уторак
9 среда
10 четвртак
11 петак
12 субота
13 недеља
14 понедељак
15 уторак
16 среда
17 четвртак
18 петак
19 субота
20 недеља
21 понедељак
22 уторак
23 среда
24 четвртак
25 петак
26 субота
27 недеља
28 понедељак
29 уторак
30 среда

МАЈ

1 четвртак
2 петак
3 субота
4 недеља
5 понедељак
6 уторак
7 среда
8 четвртак
9 петак
10 субота
11 недеља
12 понедељак
13 уторак
14 среда
15 четвртак
16 петак
17 субота
18 недеља
19 понедељак
20 уторак
21 среда
22 четвртак
23 петак
24 субота
25 недеља
26 понедељак
27 уторак
28 среда
29 четвртак
30 петак
31 субота

ЈУНИ

1 недеља
2 понедељак
3 уторак
4 среда
5 четвртак
6 петак
7 субота
8 недеља
9 понедељак
10 уторак
11 среда
12 четвртак
13 петак
14 субота
15 недеља
16 понедељак
17 уторак
18 среда
19 четвртак
20 петак
21 субота
22 недеља
23 понедељак
24 уторак
25 среда
26 четвртак
27 петак
28 субота
29 недеља
30 понедељак

ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

1. септембра почиње прво полугодје. У новембра добијају се прве оцене. Друге оцене добијају се у јануару. До 6. фебруара траје зимски распуст. 1. септембра почиње друго полугодје. У априлу добијају се треће оцене. До 20. јуна завршава се школски разред.

РАД НА ФАКУЛТЕТИМА

- Први семестар почиње 1. октобра и завршава се 15. јануара.
- Други семестар почиње 16. фебруара и завршава се 30. јуна.
- Испитни рокови су у јануару, јуну и септембру а на неким факултетима и у октобру.

СВАКОГ ПЕТКА
ИЗЛАЗИ

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

**ЈЕСТЕ
ЛИ
ВЕЋ
ЧУЛИ
ДА...**

● једна муња може тренутно да произведе више од две стотине хиљада ампера, или тачније речено онолико колико је потребно за две стотине хиљада сијалица од по 100 вати.

● највећи витражи у Француској налазе се у Манту. Високи су 25 метара а заузимају површину од 120 квадратних метара.

● сваке године у Аустралији после стриже угине око милион оваца. Оне постају жртве хладноће, кише, ветра. Аустралијски научници са да предлажу фармерима да острижене овце покривају. Међутим, одгајивачи оваца сматрају да ће им у том случају бити скупља дара него масла.

● досадашњи рекорд у брзом мршављењу који је постигла двадесет осмогодишња Американка Бонита Колба, ослабивши за 15 месеци 70 килограма, недавно је потукла Филипинка Ерма Кос. Она је за само годину дана ослабила 77 килограма. Лекарима сумњичаво врте главом на ове цифре.

● године 1967. у Француској ветар изузетне јачине подигао је увис 24 краве и бацао их на даљину од 600 метара.

● човечија коса у старости постаје седа услед недостатка пигмента званог меланин.

НАЈОПАСНИЈИ НА СВЕТУ

ТРАГИЧНО ОСВАЈАЊЕ ВРХА ТОРЕ У АНДИМА

Планински ланац патагонијских Анда, који почиње од Магелановог мореуза и протеже се 1300 километара на север границом између Чилеа и Аргентине, не одликује се планинским врховима фантастичних висина као што су, рецимо, Хималаји. Највиши врхови не прелазе висину од 3.500 метара. Па ипак, још и данас у овим Андима има на стотине непознатих, неистражених и неосвојених гребена. Посматрани издајека лице на Месечеву пустош, на џиновске оштре зубе неког чудовишта. Такве облике могао је да створи само необичан немар — природа

Над свим висовима патагонијских брда господаре врхови Фицрој и Торе. Дуго су их чак и они који су успели да савладају Хималаје сматрали неосвојивим. Јер, то су стене потпуно глатких зидова које стреме у небо готово сасвим вертикално. Као торњеви готских катедрала.

Клима у Патагонији, ваљда је најгора у свету. Смењују се урагански ветрови, мећаве, провале облака, магле густе као тесто, одроњавају се лавине. Нарочито је опасан патагонијски торнадо који дува брзином од 190 километара на час.

Неизмерна снага ветра

Кад је по други пут покушао да освоји врх Торе, славни италијански алпиниста Ђезаре Маестри доживео је страхан налет ветра и био сведок једног нечуведеног призора.

Прво је чуо прасак, пуцањ налик на онај који претходи покретању лавине. Маестри је подигао главу и угледао огромну снежну настрешицу која се са висине од више десетина метара одвојила од масе и полетела у понор, право на њега. Приљубио се што је више могао уза стену, прсти су му пронашли дотад невидљиве избочине. У једном једином тренутку кроз главу му је пролетео читав његов живот. Није више имао чему да се нада: сваког тренутка очекивао је смрт.

Зауостављеног даха чекао је. Још једна секунда, још једна. Прошло је пола минута. Ништа. Усудио се да поново подигне поглед на горе. Оно што је угледао измаило му је уздах олакшања па онда узвик запрепашћења. Ледени блок велик као каква троспратница, лебдео је у ваздуху као у некој чаролији. Шта се догодило? Ветар невиђене снаге који је дувао у правцу врха није му дозволио да падне: потискивао га је наврше. Још не верујући својим очима, Маестри је угледао како огромна маса снега наједном ишчезава иза гребена Тореа.

Био је спасен!
Да би се успео на Торе, Маестри је морао да искористи оне ретке лепе дане који овде представљају алпинистичку сезону — највише шест

до осам дана. Највећи проблем у освајању овог врха високог 3000 метара представља како прећи глатку ледену вертикалну стену од преко 900 метара. Недалеко од самог врха плоча се претвара у стуб који има облик леденог пијука, а овај се затим завршава шиљком, као у копља. Све до 1958. године Торе није дозволио алпинистима да ступе на њега.

100 метара за девет часова

Тек 1959. у јануару Маестри, прозвани Паук Доломита, одлучио је да га освоји по сваку цену. Продао је сву своју имовину и уложио све што је имао у свој јужноамерички подухват. С њим се удружио и Тони Егер, звани Дивојарац Тирола.

Читавих седамнаест дана провели су заробљени у приступној бази, невреме им није дозвољавало ни да се помоле. Кад су осамнаестог дана двојица алпиниста угледали зрачак сунца, кренули су на јуриш.

Успињали су се дванаест часова без предаха и предвече начинили бивак. У ствари, висили су на ужећу прикачени клиновима за глатку плочу. Могли су бити задовољни, превалили су пола пута.

Сутрадан их је чекало још окомитије парче стене. Цепином и чекићем морали су да усецају степеник по степеник. Кад су се трећег дана у смирају сунца зауставили, њихово успињање трајало је већ тридесет и седам часова. Били су 135 метара далеко од врха.

Ујутру их је заплуснуо топао, влажан талас ветра. Они су добро разумели шта то значи, долазило је невреме! А у Патагонијским Андима оно значи само једно — смрт. Ипак, нису одустали, кренули су напред, горе, према врху. Првих тридесет метара савладали су доста брзо. За следећих 100 метара било им је потребно девет часова вратоломија. Док је укуцавао последњи клин, Тони који је водио навезу завикао је: Ђезаре!... Врх!

Ускоро се под њиховим ногама налазио непокорни врх. Али, побеђени џин тек је припремао освету. Загрљај пријатеља због среће од победе, претворио се убрзо у стисак страха. Ветар је подигао снежну праšину. Облаци су их опкољавали.

Страшна лавина

Попили су на брзину сок из конзерве и закопали је ту на врху као спомен на свој подвиг. Затим су кренули назад. Ту ноћ су једва преживели. Нису ни склопили ока. Лавине су кренуле. Сваког часа сусти

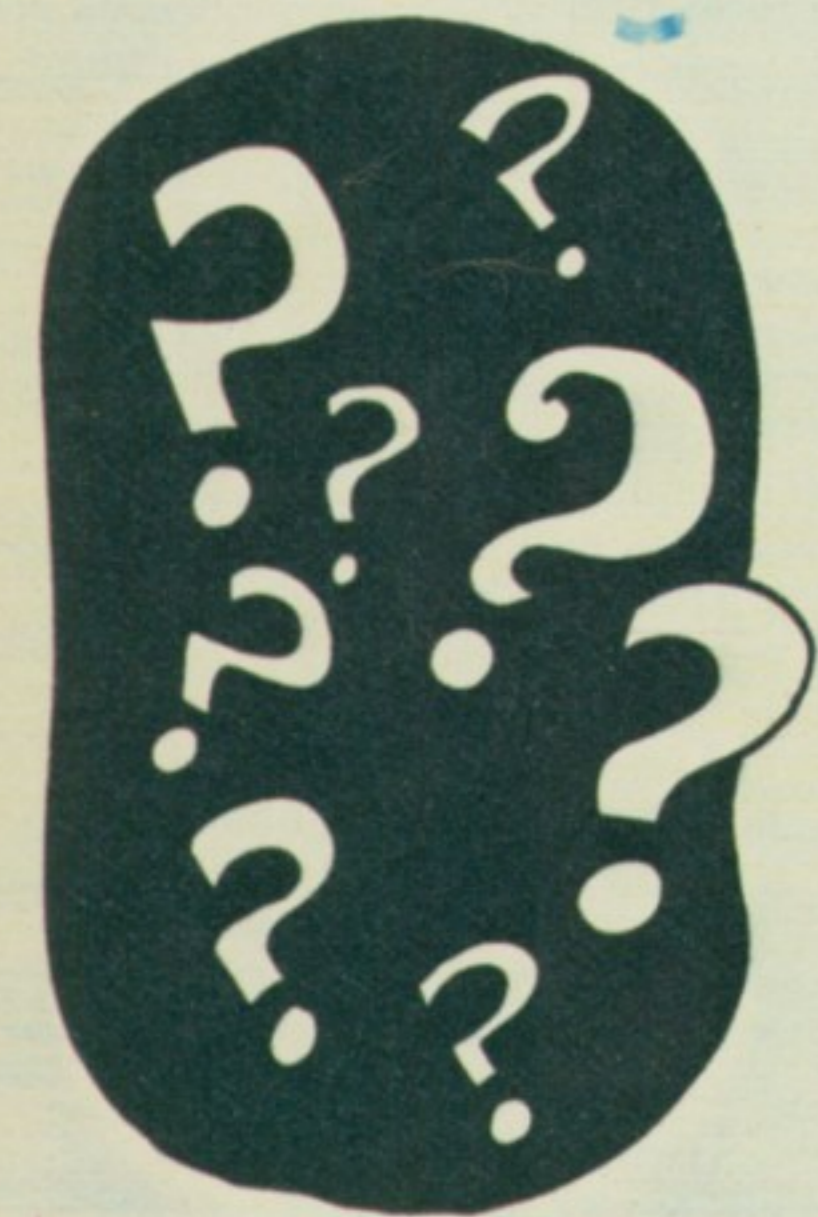
зало их је смртоносно ледено комађе. Избегли су их само захваљујући искуству и — срећи.

Читав идући дан клизали су се низ окомите падине. Превртали се, падали, дизали. Увече, Ђезаре је почео да припрема бивак. За то време Тони, који је био везан ужетом, сишао је неких двадесет метара ниже не би ли нашао погодније склоности. Тада се догодила трагедија. Одронила се лавина. „Пази, Тони!“ — повикао је Ђезаре. Али, било је касно. Крупно комађе леда и оштри камени блокови сручили су се на Тонија.

Кад се све утишало, Ђезаре је са страхом повукао уже. Било је лако. Прекинуло се. Тонија је лавина однела унеповрат.

Сад је био сасвим сам против планине. Смрт пријатеља га је поразила. Кренуо је без воље напред — и он у смрт. Није знао да је само 90 метара од базе. На рубу једне литице оклизнуо се и пао. Нашли су га после двадесет и четири часа смрзнутог, у бесвесном стању. Није му било спаса.

ДЕНИС МАЈСТОР КВАРИШ

ИГРАЧ ЗА ОЛИМПИЈАДУ

Домашни предстојећих олимпијских игара у Мексику припремају својим гостима шаролик забаван програм. Између осталог гости ће моћи да виде древне игре из времена пре Колумба које изводе потомци старих Ацтека у својим живописним оделима украшеним перјем папагаја и нојева.

ЧОКОЛАДА •КЛИ КЛИ•

УЧЕСТВУЈТЕ У НАГРАДНОМ КОНКУРСУ „КЛИ — КЛИ“!

Сваки онај читалац који на адресу: „ЗВЕЧЕВО“, Славонска Пожега, (за конкурс „КЛИ — КЛИ“), пошаље своје оригиналне стихове на тему **ЧОКОЛАДА „КЛИ — КЛИ“**, учествоваће у наградној конкурсу на коме ће бити подељено 50 колекција наших чоколада. Број стихова није ограничен!

(Сва ауторска права на награђене текстове прелазе на „ЗВЕЧЕВО“)

„Звечево“ СЛАДИ И НАГРАЂУЈЕ!

ДЕЦО!

Нон-стоп наградна игра „ЗВЕЧЕВА“ још увек траје! Сва обавештења тражите у продавници у којој купујете чоколаде „ЗВЕЧЕВО“.

ЗНАТЕ ЛИ

Обележите право значење речи. Ако имате свих пет погодака, дајте себи оцену — одлично са похвалом. За четири погодка оцена је — одлично, за три — врло добро, за два — добро и за један — довољно.

1. ВОДОЈАЖА

1. Водени слив. 2. Брана. 3. Речно корито.

2. ТАБУ

1. Забрана. 2. Град у Индији. 3. Египатско божанство.

3. ХОРТИКУЛТУРА

1. Биљна маст. 2. Пољопривредна грана. 3. Вештачки бисер.

4. ПУЧ

1. Оружана побуна. 2. Народ. 3. Ватромет.

5. ЛАТИФУНДИЈА

1. Млечни производ. 2. Копање темеља. 3. Пољопривредно добро.

ОДГОВОРИ:

1. Вештачка прерада или брана у води.
2. Разне забране које се код неких примитивних народа стављају на одређене особе, ствари и места због веровања у њихове натприродне моћи.
3. Грана пољопривредне која обухвата цветарство, повртарство, архитектонску паркова и врта.
4. Називана побуна и презимена власти.
5. Оптомно пољопривредно добро или власник вештачког.

4000 ГОДИНА ГОРКИХ ЛЕКОВА

КРАЈ ПОСТЕЉЕ БОЛЕСНЕ ПРИНЦЕЗЕ НЕФЕРУ-РЕ, КОЈУ ПРИДРЖАВА ЊЕНА МАЈКА ХАПШЕСУТ, ДВОРСКИ ЛЕКАР ПРОУЧАВА ПАПИРУС ДА БИ ПРОНАШАО ОДГОВАРАЈУЋИ ЛЕК.

већ и молитве и мађијске формуле које су изговаране над болесником.

Читав низ египатских храмова уживао је глас светих места која потпомажу лечење. Такав углед је, на пример, имао храм царице Хатшепсут у Дејр ел Бакарију.

Египатски лекари — свештеници стицали су знања при храмовима и у такозваним „кућама живота“ (пер анх). То су у ствари биле највише школске и научне установе у старом Египту.

На развитаку медицинске науке у Египту несумњиво је позитивно утицао и обичај балсамовања што је нужно довело до упознавања са унутрашњом грађом човечијег тела. Нарочити медицински текстови служили су лекарима у њиховој свакодневној пракси.

Треба ипак рећи да је велика медицинска записна која су дошли до нас са стављена знатно касније, у време Новог царства, средином другог миленијума пре наше ере. То су, по правилу, преписи из треће или четврте руке — из много старијих медицинских књига, тачније речено свитака. Може се претпоставити да су постојали специјализовани текстови као што су на пример, „књига срца“, „књига очних болести“ или „књига о ринитису“.

Међу свим древноегипатским медицинским текстовима највећи значај имају два папируса састављена за време Новог царства: велики медицински Еберсов папирус и папирус о хирургији Едвина Смита.

Сваки египатски лекар лечи само једну болест. Због тога они имају пуно лекара: једни лече очи, други главу, трећи зубе, четврти стомак, пети унутрашње болести — записао је у 5. веку пре наше ере грчки историчар Херодот о египатској медицини.

Својерсна култура старог Египта извршила је велик утицај на развитаку цивилизације у земљама Европе и средње Азије. Још у древности су египатска уметност архитектура, и религија изивали дивљење и признање савременика који су долазили да посете долину Нила. У области научних знања највећи степен достига је, несумњиво, медицина.

Маија и наука

Египатска медицина као наука настала је из магије и увек је остала с њом везана. Прави узроци болести били су непознати египатским лекарима. Сматрали су да их изазивају зли богови, духови и немани који су продрли у човеково тело.

Корисна лековита средства, откривена искуством, коришћена су напоредо са магичним формулама против демона болести. Медицина се постепено одвајала од религиозног мађијског баласта, али га се никад није потпуно ослободила. Египатски лекар зван „суну“ био је истовремено маг и свештеник у служби моћне богиње Сехмет с главом лавице. Он је морао да зна не само лековита средства

СПОРТСКИ КАЛЕИДОСКОП

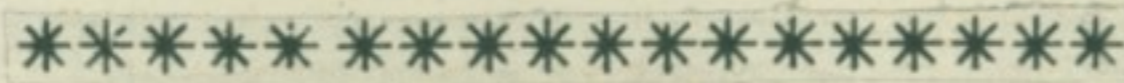

ЖИВОТ НА БИЦИКЛУ

Пред други светски рат одржавана су бициклическа такмичења у којима је победу одлучивао број километара преваљених у току читаве године. Француз Рене Манзије превалио је 1937. године 99.000 километара. Идуће године Аустралијанац Оси Николсон прешао је на бициклу 101.000

а 1939. Енглез Томи Голдвин 120.000 километара што значи да је сваког дана преваљивао просечно по 330 километара

РИБОЛОВАЦ У БУРЕТУ

Године 1853. Француз Жил де Бато прочуо се због свог необичног начина риболова: спуштао се у море у нарочитом бурету које није пропуштало воду и из којег је вирила нека врста дугачке кожне рукавице. Предумљиви Жил завлачио је руку у ту рукавицу и спретно хватао рибе.

СЛЕПИ ЦОКЕЈ

Шкотланђанин Мак Гилврей, један од најбољих цокеја 19. века, био је слеп од своје друге године. Ипак, имао је тако развијен инстинкт да је осетио кад је један коњ кога је јахао ослепео на једно око што није био опазио ни његов господар.

Сџари Еџиџани Ве- ровали су да јорки и смргљиви лекови џерају демоне болесџи

Еберсов папирус откри-
вен је у једној гробници
1872. године. Назив је добио
по имену немачког египто-
лога Еберса који га је купио
и први изучио. Папирус по-
тиче из 9. године владавине
фараона Аменхотепа I (XVI
век пре наше ере), дугачак
је 20 и по метара, састав-
љен је из 108 листова и са-
држи 40 различитих меди-
цинских текстова са око 900
рецепата. У рецептима и
прописима наводе се лекови
за најразличитије болести:
од обољења желуца и црева,
јетре, ува, грла, носа, очију
па све до опекотина.

На крају папируса дати су
и козметички савети: како
уклонити боре, променити
боју коже, ослободити се
младежа и брадавица, обо-
жити косу и обрве, подстаћи
рашћење косе.

Лекар је, користећи се са-
ветима из Еберсовог папи-
руса, могао да препише бо-
леснику пилуле, микстуре,
фластере, облоге, масти, ин-
халацију, испирање уста и
грла. Као лекови наводе се
разне биљке (бели и црни
лук, мирођија, краставци,
папирус, лотос, лан, мак, ри-
цинусово дрво, урме, нар,
грожђе, диња) минерали ала

привлаче добре духове у те-
ло оболелог док горке и не-
пријатног мириса терају де-
моне болести.

Да наведемо неколико ди-
јагностичких описа и реце-
пата из Еберсовог папируса.

Стари Египћани често су
патили од стомачних боле-
сти. И због тога су, по Хе-
родотовим речима, у брзи
за здравље једномесечно
пуна три дана чистили своје
стомаке средствима за по-
враћање и клистирима. За
чишћење желуца и црева Е-
гипћани су употребљавали,
између осталог, и напитак
справљен од биљке рици-
нуса:

„Ако човек који пати од
стомака узме мало ричину-
совог семена с пивом, то ће
из живог човека болест ис-
терати.“

Први уџбеник хирургије

Читањем низ староегипат-
ских лекова користан је и
према данашњим схватањима
медицине. О употреби ри-
цинуса већ је поменуто. За
лечење грла препоручује се
да се кроз трску удише пара
од биљака и „емем“ „гем“
које су се загревале на вре-
лом камену.

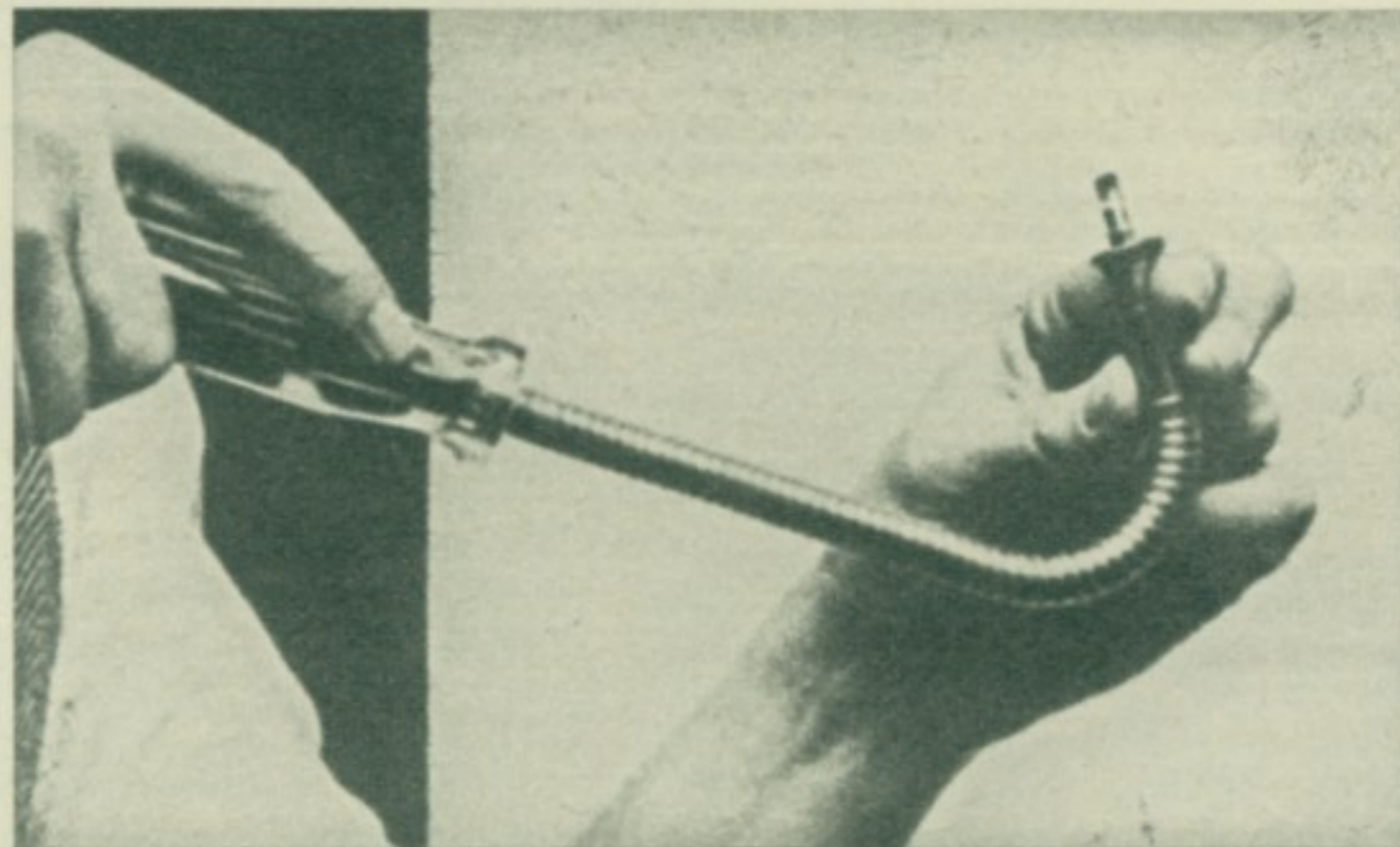
Амерички египтолог Бре-
стед издао је 1930. године
текст из епохе Новог цар-
ства који задивљује својом
тачношћу и јасним излага-
њем и готово потпуним од-
суством религиозно-магич-
ких примеса. Био је то поз-
нат папирус Едвина Смита,
чисто медицински спис који
савременом истраживачу от-
крива нову страницу у истори-
ји староегипатске науке.
Папирус је дугачак 5 мета-
ра.

На почетку је дато миш-
љење о срцу, крвним судо-
вима и пулсу а затим објаш-
њење порекла болести које
настају због измена на тим
органима. Набрајање озледа
и обољења почиње од гла-
ве а затим прелази на ниже
делове тела.

Сусрет лекара и болесни-
ка почињао је разговором о
болесниковом стању, затим
је долазио преглед а онда
мерење пулса. Етика оног
времена захтевала је да се
болеснику одмах каже једно
од три могућа лекарева миш-
љења: 1. „Ту болест ја ћу
лечити; 2. „С том болешћу
ја ћу се борити“ 3) „Тогда се
ја нећу прихватити“, што је
значило да је болест неиз-
лечива.

Египатски хирурзи одлу-
чивали су се на веома сло-
жене оперативне захвате.
При томе су се служили хи-
руршким инструментима од
углачане бронзе: скалпелом,
ножевима, иглама.

Савитљиви шрафцигер

И до најнедоступни-
јих делова машине мо-
же се досећи помоћу
новог савитљивог шраф-
цигера који је израдила
једна фирма у Хамбур-
гу. Дугачак је 36 сан-
тиметара и врх му се
може мењати да би од-
говарао завртњима раз-
них величина. Уз шраф-
цигер се добијају три
различита врха.

Часовник — рачунар

Уз помоћ овог астро-
наутског часовника, ко-
ји је израдила једна
швајцарска фирма, мо-
же се множити, делити,
израчунавати просечна
брзина сувоземног во-
зила или летелица. „Чак
се и време дана може
на њему прочитати“ —
приметио је у шали је-
дан од новинара који-
ма је часовник био при-
казан пре но што је по-
чела серијска производ-
ња.

СИТ—ХАТИР—ЈУНЕТ, КЪЕРКА
ФАРАОНА, КРАЈ ТОАЛЕТНОГ
СТОЧИЃА.

бастер, глина, шалитра,
гвожђе, антимон, олово), ма-
терије животињског порек-
ла (поједини делови тела,
крв, млеко, удови појединих
животиња — црва, мишева,
кртица, свиња, коза, мага-
раца).

Дијагнозе и реџеџи

Лекови су прављени по
веома сложеном рецепту, о-
бично у облику одвара на
основу млека, меда или пи-
ва. У један од познатих ле-
кова улазило је 37 разних
састојака. Сматрало се да
слатке и мирисне материје

КУТАК

ВЕ СЕЛОГ
арџивара

ГЛАВА ПОРОДИЦЕ

Када је Артур Маркс, син
чувеног комичара Греча
Маркса, био мали упорно
је тражио да му купе ваз-
душну пушку. Отац није
хтео ни да чује за то и
једног дана рече сину:

— Док сам ја глава по-
родице, ти ту пушку не-
ћеш добити.
— А кад ја ту пушку и-

пак будем добио, ти не-
ћеш бити више глава по-
родице — одговори му
син.

САВЕТИ МЛАДОМ НАУЧНИКУ

Међу делима познатог
средњовековног схоласти-
чара Алберта фон Болште-
та (1193 — 1280), кога су
савременици називали Ве-
лики, налази се и један
спис у којем су наброја-
на својства која треба да
има један прави алхеми-
чар. Ако се подсетимо да
је у то време алхемија би-
ла готово једина наука, он
да ту белешку слободно
можемо назвати зборни-
ком савета младим науч-
ницима. Алберт Велики ка-
же да алхемичар мора:

да буде ћутљив, опрезан
и да ником не прича о сво-
јим радовима;
да живи далеко од љу-

ди, у засебној кући која
треба да има две до три
собе намењене искључиво
за дестилацију и сублима-
цију;

да уме да изабере вре-
ме за рад;

да буде довољно богат
како би могао да за своје
опите сам купује све што
му је потребно;

да избегава везе с кне-
жевима и великанима у-
опште „јер ако имаш не-
срећу да се с њима по-

знајеш они ће те стално
питати: „Па, маестро, како
ти иде посао? Кад можемо
очекивати од тебе нешто
што вреди?“ И у свом не-
стрпљењу називаће те не-
радником и варалицом и
правиће ти разне непри-
јатности. Ако не постиг-
неш циљ који су ти поста-
вили, упознаћеш њихов
гнев у пуној мери. Ако,
напротив, то постигнеш,
подајармиће те и натерати
да радиш за њих“.

ОСТРВО С БЛАГОМ

ТЕКСТ: А. РЕЈМОНД
ЦРТА: М. РЕМАКЛ

ЛУДИ АУТОБУС

Мали школски аутобус зауставио се уз тротоар, испред једне трафике, на самом врху Седмнаесте улице, једне од многих широких, али невероватно стрмих улица Сан Франциска.

Шофер је угасио мотор и повукао ручну кочницу:

— Будите добри док се не вратим — рекао је деци, било их је четрнаесторо у аутобусу — одмах ћу ја.

Сишао је, ушао у трафику да купи цигарете а деца су то искористила. Устала су са седишта, почела да се задиркују, мењају места.

НИКО НЕ ЗНА ЗАШТО

Прошло је три или четири минута. Можда и пет. Онда се десило.

Нико не зна зашто. Можда ручна кочница није била довољно учвршћена, можда „рикверц“ није био до краја убачен, можда је неки дечак притиснуо кочницу или ручку за мењање брзине... хиљаду можда. Али то више није било важно... Мали аутобус се померио за пола метра, не више; точкови су се зауставили, поново почели да се крећу несигурно као да се колебају. Прешли су још један метар, два, три.

Деца то нису одмах приметили. Неко време, чак и када су осетили да се аутобус креће, наставила су да брбљају, шале се... Али тада је један дечак повео: шофер није на свом месту. Погледао је кроз прозорчић: куће су промицале. Схватио је: аутобус се сам креће. Вриснуо је од страха и одједном сви остали су схватили и у хору завриштали. Аутобус, пун деце која плачу и вичу, кренуо је низ дугачку стрму улицу.

ПАЖЊА ЗАУСТАВИТЕ ГА!

Ни људи на улици нису одмах приметили шта се догађа. Сигурно је да је неки пролазник видео како се аутобус одвојио од тротоара: али откуд би и помислио да је без шофера. Исто тако, нико није обраћао пажњу ни на децу у аутобусу. Али, онда је једна жена угледала на прозорчићима уплашена лица, испружене руке, и схватила. У међувремену је и шофер са паклом цигарета у руци изишао из продавнице и видео...

— Стани! Стани! — завикао је потпуно изнемишљен и потрчао. Аутобус је одлазио.

— Пажња! Зауставите га! — Зачули су се затим узвици. Настала је општа узбуна и људи почели без циља да трче улицом. Аутобус је ударио о неколико паркира-

ЈЕДАНАЕСТОГОДИШЊА ДЕВОЈЧИЦА САВЛАДАЛА ЈЕ СТРАХ И ОДЛУЧИЛА ДА УКРОТИ МАШИНУ

них аутомобила, одбио се и кад је, изгледало да ће се преврнути, наставио пут.

У аутобусу је завладала неописива паника. Девојчице и дечаци су прво нагрнули на врата покушавајући да их отворе а затим је неко пао на земљу, други преко њега.

После отприлике сто метара вожње, сад већ у пуној брзини, аутобус је снажно ударио на један аутомобил који је излазио из попречне улице и гурнуо га на тротоар, све до зида, док су се ужаснути људи разбежали с улице. После тог удараца, зауставио се. Шофер који је трчао за њим заједно с другим људима очајнички је пружио руку, ухвати се за кваку на вратима... Аутобус је опет кренуо, као лавина, и одвукао са собом шофера. После неколико метара квака му је исклизнула из руку и он је остао да лежи на земљи.

и нежне, са дугим плетеницама и округлим, симпатичним лицем. И она, Ненси Бомон, у почетку је викала с осталима: и она је плакала молила, ударала рукама о стакла; пала је, устала настављајући да виче и, кад је аутобус ударио о последњи аутомобил, поново пала на земљу испод седишта...

Управо одатле, кроз ноге заплашених другова, преко књига, свезака и оловки расутих по земљи, управо одатле је Ненси погледала према шоферском месту и осетила како се у њој, рађа побуна:

— Учини нешто! Заустави га! Не сме да те убије!

— Не вичите! — почела је да се пробија кроз гомили заплашених другова. Нико је није слушао. Нови ударац бацио је назад, пала је, ударила главу, али је устала, поново кренула напред сударајући се са децом, право према волану ко-

тово да је успела, да га је дотакла...

СУДАР ЗА СУДАРОМ

Подигла је очи. Угледала је крај прозора страхан призор. Трамвај се приближавао лудом брзином... На тренутак осетила је како је поново хвата паника, пожелела је да искочи из аутобуса, подигла је руке да закљони очи, лице...

Али то је било само на тренутак. С новим вриском Ненси је скочила на шоферско седиште и покушала да ухвати волан. Није успела, руке су јој биле одгурнуте; збуњено је погледала доле и угледала три педале... Шта да ради? Коју да притисне?...

Тада је открила ручку за мењање брзине која је поскакивала: покушала је да је ухвати... дотакнула је, гурнула је надолу... из

вајским шинама, сишли са њих, дошли на асфалт и оставили на њему дугу пругу која је кривудала... поново је скренуо... али његова јурњава више није била онако сигурна. Ненси је и даље вукла кочницу...

Још једно скретање, ударац о један паркирани аутомобил. Аутобус је одлетео, то је тачно, али се аутобус, после тог удара, више није помакао.

Остао је непомичан, стојећи попречно преко улице, свега педесет метара од трамваја, од катастрофе. Са свих страна стизали су, уз завијање сирена, ватрогасни и полицијски аутомобили.

Деца су пожурила напоље, још увек вриштећи; десетине пружених руку их је прихватило, придржало. Око аутобуса се скупило мноштво света. Сви су говорили углас:

— Да ли су сви сишли? — Је ли неко рањен? — О-

АУТОБУС ЈЕ КРЧИО СЕБИ ПУТ РУШЕЊИ СВЕ НА ШТА ЈЕ НАИЛАЗИО.

Сад је аутобус кривудао ишао напред: ударио је у још неколико аутомобила, затим изненада окренуо удесно, његови точкови су пронашли трамвајске шине и почели по њима брзо да клизе низбрдицом, где је на дну био заустављен један трамвај.

ИСКРА ХРАБРОСТИ

Али и страх има своје границе.

Искра храбрости појавила се у глави једне једанаестогодишње девојчице, мале

ји је поскакивао, вртео се око себе. Једном дечаку који јој је препречио пут, Ненси је довикнула:

— Склони се! Помози ми! — али он ју је, луд од страха, ударио. Ненси је зграбила дечака за косу. Он је учинио исто. Борећи се и вичући, пали су на једно седиште... У том тренутку, случај је прискочио у помоћ Ненси: још један судар, још једно скретање, и дечак је пао на под. Ненси је тада кренула напред, пружи-ла руке према волану, го-

срца лудог мотора зачуо се неки метални звук, и Ненси-на рука је поново била одгурнута... тада је погледала ручицу за ручно кочење... Да, то је то! Колико је пута видела како је шофер подиже! Кочница!

— Не вичите! — крикнула је.

Дохватила је ручку, обема рукама, и повукла свом снагом... Аутобус се није зауставио, наставио је да јурти кривудајући. Ненси је очајнички вукла даље, још јаче. Почела је да плаче... аутобус је поскакивао, његови точкови клизили су трам-

вај крвари! — Доктора, позовите доктора! — Мир, стижу амбулантна кола! — Да ли је неко погинуо? — Ко је погинуо? — Боже, каква несрећа! — Пролаз, пролаз!

Стигли су полицајци, пробили се кроз гомилу:

— Не задржавајте се. Пустите нас да прођемо!

Један полицајац је скочио у аутобус.

Само је Ненси још била тамо.

Била је на шоферском месту, руку прекрштених преко волана. Главу је заронила у шаке. Јецала је.

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

У ПОЉСКУ БОЛНИЦУ СТАЛНО СУ ПРИСТИЗАЛЕ ЖРТВЕ ЗЕМЉОТРЕСА. ЏОНИ ЈЕ ГОТОВО БЕЗ ОДМОРА ЛЕТЕО ИЗМЕЂУ ГЛАВНЕ БОЛНИЦЕ И ГЛАВНОГ ШТАБА УНИЦЕФА...

...ДОНОСЕЊИ САНДУКЕ ПУНЕ ЛЕКОВА И САНИТЕТСКОГ МАТЕРИЈАЛА.

ЈЕСИ ЛИ ДОНЕО МОРФИЈУМ, ЏОНИ? ОСТАЛИ СМО БЕЗ ЊЕГА!

ЧИТАВ ТОВАР ДЕВОЈЧИЦЕ! ИЗГЛЕДАШ УМОРНА... ДА СЕ НЕ СРУШИШ?

ЈА? ЗАР ДА МЕ ОБОРИ РАД ОД САМО ЈЕДНОГ ДАНА! КАКО ДОКТОР МУСЕФ ИЗДРЖАВА?

НЕЊЕ НИ ОН ДУГО! СУТРА МЕ ВЕЋ НЕЊЕ БИТИ ТУ!

ТЕ НОЋИ, У ИМПРОВИЗОВАНОЈ ГАРАЖИ...

СТОЈ! КО ИДЕ?

ЈА... ДОКТОР МУСЕФ...

НЕСТАЛО НАМ ЈЕ АНТИБИОТИКА... МОРАМ ДА ПОЗАЈМИМ ИЗ ДЕПОА 2!

ДРЖИТЕ СЕ ГЛАВНОГ ПУТА, ДОКТОРЕ! МОЖЕТЕ СЕ ИНАЧЕ, ИЗГУБИТИ!

МУСЕФ ЈЕ ИМАО СВОЈ ПЛАН. ПОСЛЕ НЕКОЛИКО КИЛОМЕТРА НАПУСТИО ЈЕ ГЛАВНИ ПУТ И КРЕНУО ПРЕМА БРЕЖУЉЦИМА...

ГЛУПИ СТРАЖАР! ЈА ПОЗНАЈЕМ ОВУ ЗЕМЉУ КАО СВОЈ ШЕП! КОЛИКО САМ ПУТА ПРОШАО ОВУДА...

ЗОРА...

МУСЕФ ЈЕ СТИГАО У ЈЕДНО СЕЛО РАЗОРЕНО ЗЕМЉОТРЕСОМ КОЈЕ СПАСИЛАЧКЕ ЕКИПЕ ЈОШ НИСУ ОТКРИЛЕ...

НИ ЖИВЕ ДУШЕ... НЕ ЧУЈЕ СЕ НИ ГЛАС! МОРА ДА СУ СВИ ИЗГИНУЛИ!

СТИГАВШИ ДО МЕСТА ГДЕ ЈЕ НЕКАД БИО ЦЕНТАР НАСЕЉА, ПРИТИСНУО ЈЕ АУТОМОБИЛСКУ СИРЕНУ ТАКО ДА БИ И МРТВЕ ПРОБУДИО!

БРЕД ЊУМЕН НА

МЕРКУРУ

НАВИГАТОР КОСМИЧКОГ БРОДА НУЛА X
БРЕД ЊУМЕН ПРОВОДИ ЈЕ КРАТАК ОДМОР
У ФЛОРИДИ

ЗРАВО,
ПОЛЕ! ШТА
ЈЕ НОВО?

НИШТА
СТРАШНО,
БРЕДЕ...

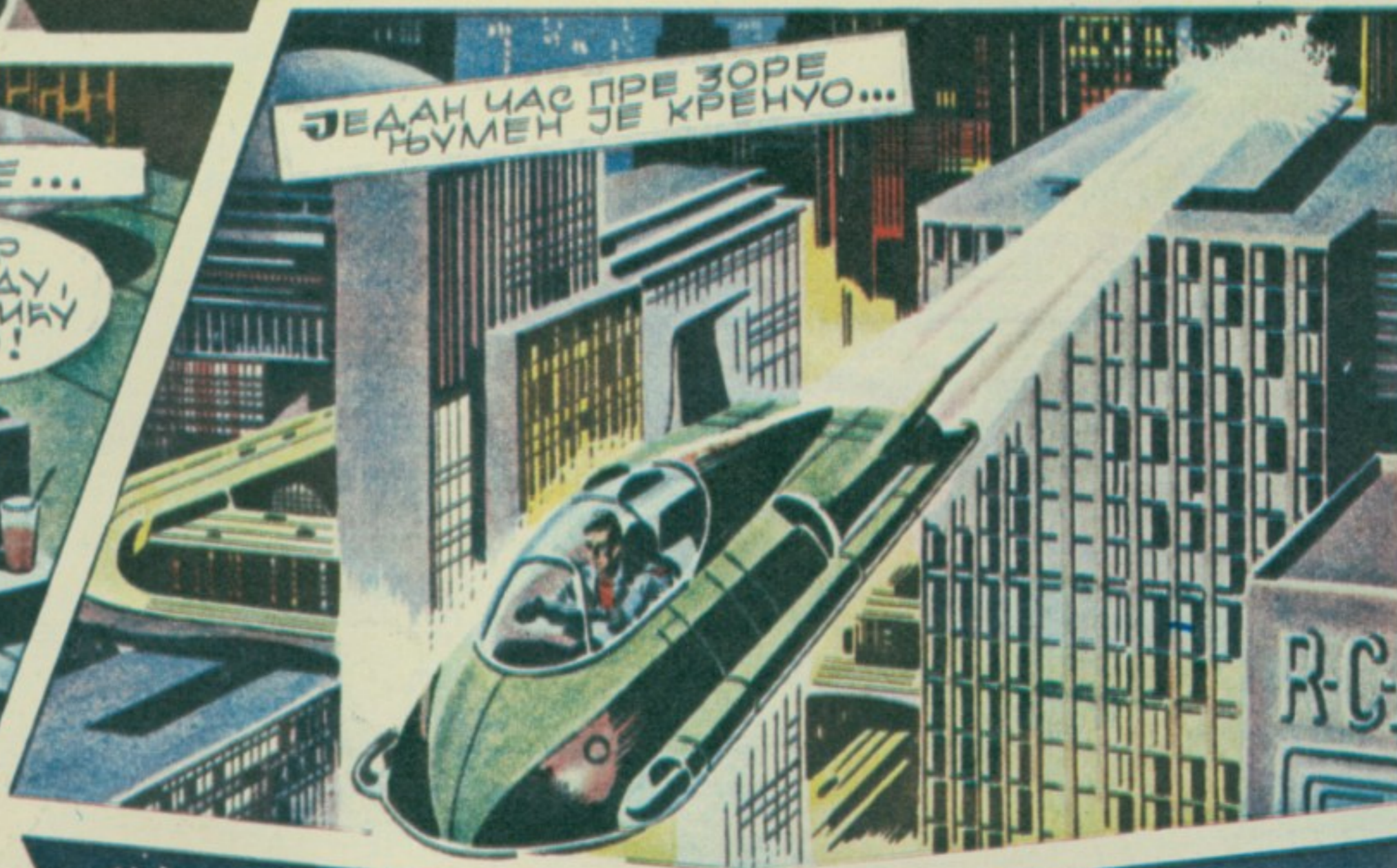
КОМАНДАНТ БРОДА ПОЛ ТРЕВЕРС ЈАВЉАО ЈЕ ...

НАРЕ-
ЂЕЊЕ ИЗ
ГЛЕН ФИЛДА!
СУТРА У ЗОРУ
КРЕЉЕМО НА
ИСТРАЖИ-
ВАЧКИ
ЛЕТ
У СЕКТОР
35!

СЕКТОР
35? У РЕДУ,
ШЕФЕ! ВИКУ
ТАМО!

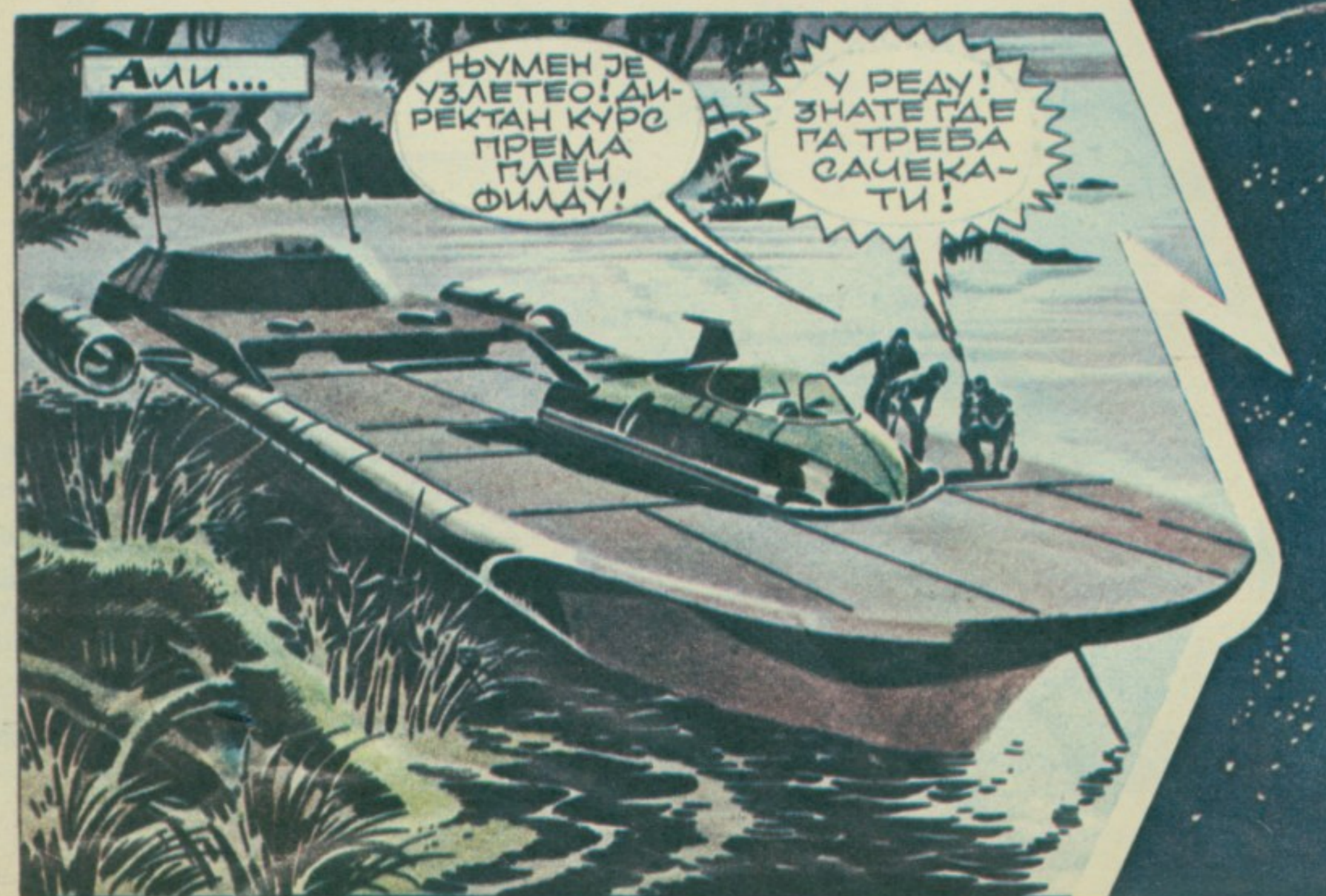
ЈЕДАН ЧАС ПРЕ ЗОРЕ
ЊУМЕН ЈЕ КРЕЊУО...

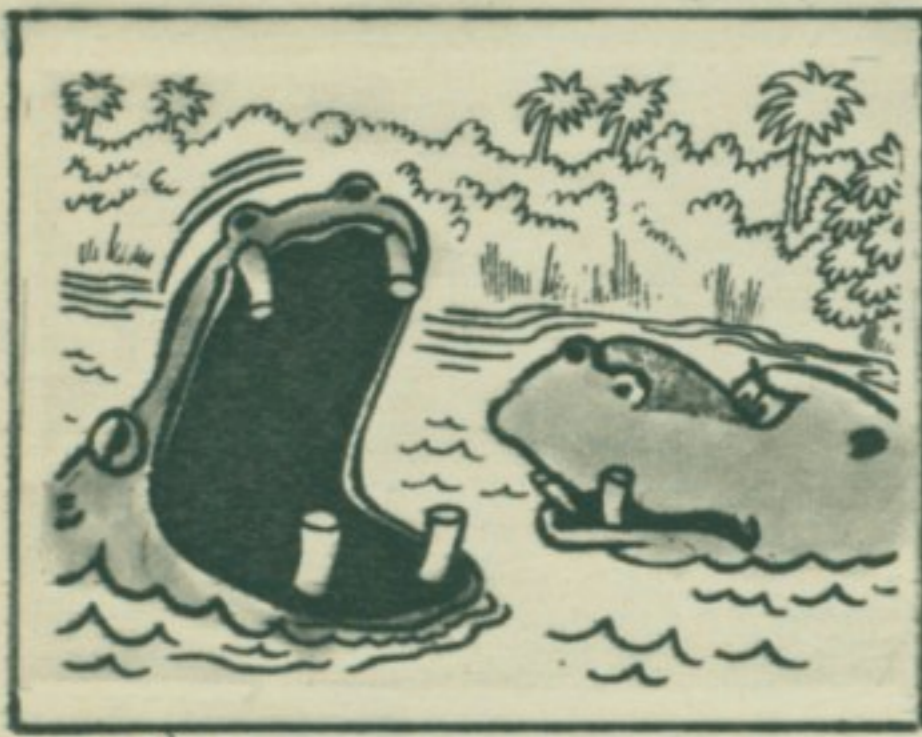

Али...

ЊУМЕН ЈЕ
УЗЛЕТЕО! ДИ-
РЕКТАН КУРС
ПРЕМА
ГЛЕН
ФИЛДУ!

У РЕДУ!
ЗНАТЕ ГДЕ
ГА ТРЕБА
САЧЕКА-
ТИ!

— Могао би бар да ставиш шапу пред уста, неваспитанко!

— Не дрмај чамац, сине!

— Ко би рекао да се становници Земље тако мало разликују од нас!?

БЕЗ РЕЧИ

ЈЕДНА
АЛИ ВРЕДНА

И У ТИХОЈ ВОДИ
ЛЕГУ СЕ КРОКОДИЛИ.
(Афричка пословица)

ШУМСКА СТРАЖА

У ОСМАТРАЧКИМ КУЛАМА У АМЕРИЦИ КОЈЕ КОНТРОЛИШУ ШУМСКЕ ПОЖАРЕ МОЖЕ СЕ СВАШТА ДОЖИВЕТИ

Шумска служба у Сједињеним Америчким Државама има око 1.000 осматрачких станица широм земље. Оне углавном служе за откривање шумских пожара на време како би се спречиле велике материјалне штете и сачувале животиње.

Осматрач може да постане свако старији од 18 година. Уговором који се потписује у јануару он се обавезује да ће на осматрачници остати најмање три месеца.

ТРИ МЕДЕНА МЕСЕЦА

Једина веза осматрача са светом јесу мали токи-воки транзистори помоћу којих они обавештавају центре ако примете нешто сумњиво. Иначе, за ову необичну службу пријављују се људи разних занимања и година. Занимљиво је да су готово једну трећину осматрача прошле године чиниле жене! Деси се и да уговор потпишу двоје, обично младенци, који на тај начин проведу не један већ три медена месеца. Исто су тако чести кандидати и студенти који користе мир и тишину за учење.

Висина осматрачнице креће се од 5 до 30 метара што зависи од околне шуме и места на којем је постављена. Начињена је од високих дрвених стубова на чијем се врху налази стаклена кабина. Читав намештај чине: лежај, сто и столица.

Живот на осматрачници пријатан је и занимљив кад је време лепо али зато може бити и пун опасности нарочито за време олуја које су у шумама јаке. Понекад изгледа да ће ветар ишчупати стубове и понети их заједно с кабином.

Па ипак, заједнички највећи не-

пријатељ свих осматрача су ватре — управо оно због чега се они тамо и налазе. И поред њихове будне пажње дешава се да их неки по-

Монтане био одсечен пуних десет дана; снабдевали су га помоћу хеликоптера.

МЕДВЕД НА ОСМАТРАЧНИЦИ

Све се може рећи за живот на осматрачници, али не и да је досадан.

Нека студенткиња, запослена преко ферија на осматрачници, заспала је једног дана на платформи испред кабине. Иза сна се тргла када је чула да се неко неспретно пење уз лествице. Одједном се пред њом појавио ни мање ни више него прави медвед! Уплашена девојка је почела да бежи око кабине. Медвед за њом. На крају јој је некако пошло за руком да умакне у кабину. На жалост заборавила је свој токи-воки апарат напољу тако да није могла да затражи помоћ преко Централне шумске службе. Остала је заробљена без хране и воде два дана.

Мада многи осматрачи доживљавају неприлике са животињама, има и оних који се с њима спријатеље, оне се толико навикну на њих да с нестрпљењем очекују њихов долазак следеће године. Познат је случај једне учитељице која је много волела веверице. Хранила их и највећи део времена проводила у њиховом друштву. Кад је дошао крај лета, учитељица се опростила од својих љубимаца и кренула кући, која је била удаљена око сто километара. Није била мало изненађена када је после два дана угледала десетак веверица како скакућу око њене куће. Ускоро су веверице биле не само њени гости већ су се толико спријатељиле са њацима да су долазиле чак и на часове.

П. П.

ЖИВОТИЊЕ СУ ЧЕСТИ ПОСЕТИОЦИ

жар изненади из такве близине да им угрози чак и живот, поготову ако дува ветар. Тако се догодило да је један осматрач у шумама

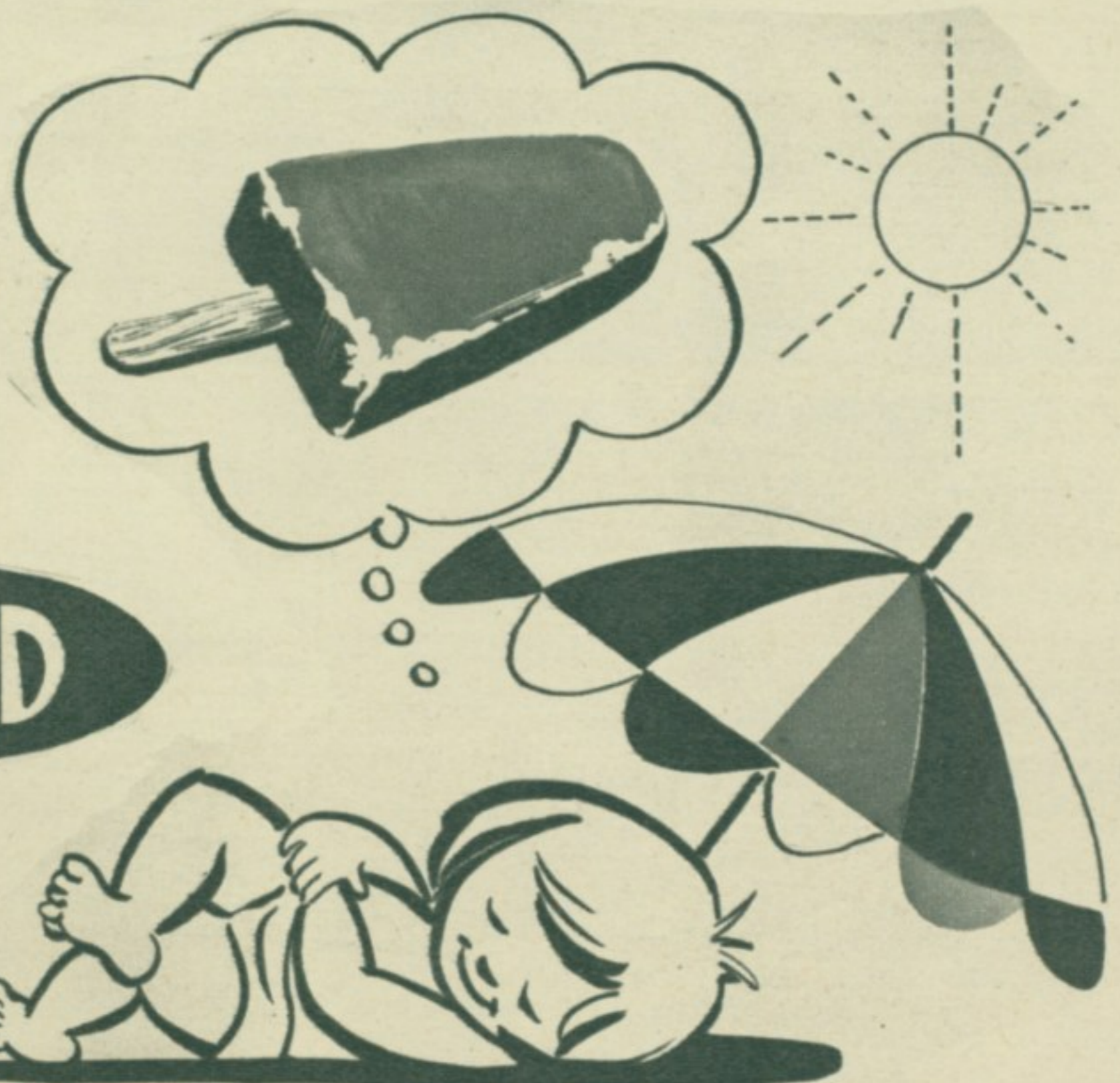

ДЕЦО, МАМЕ, ТАТЕ
И СВИ ОСТАЛИ, ОД
ДАНАС, СВУДА СВАКОГ
ДАНА СОМБОРСКИ
СЛАДОЛЕД

SOMBOLED

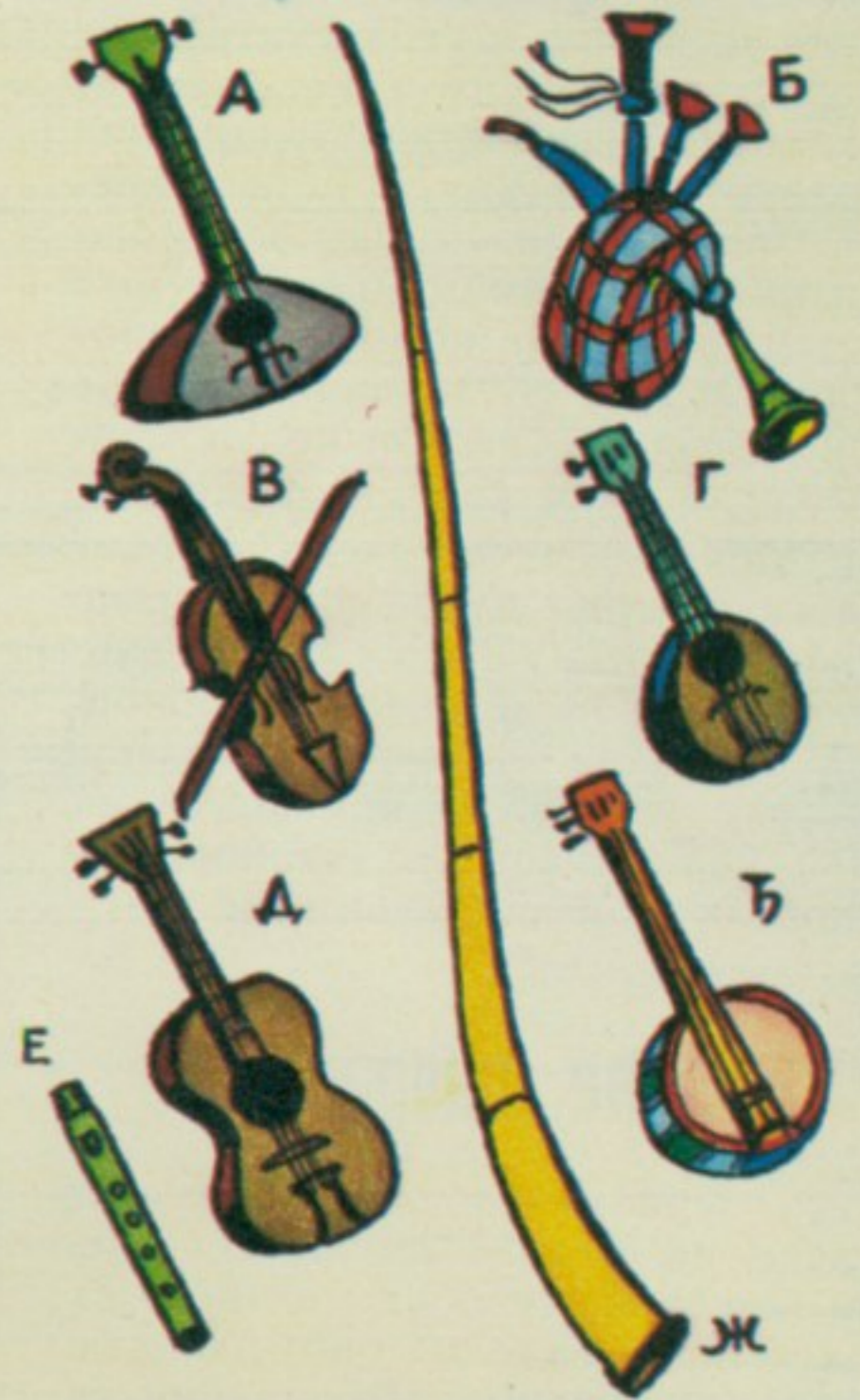
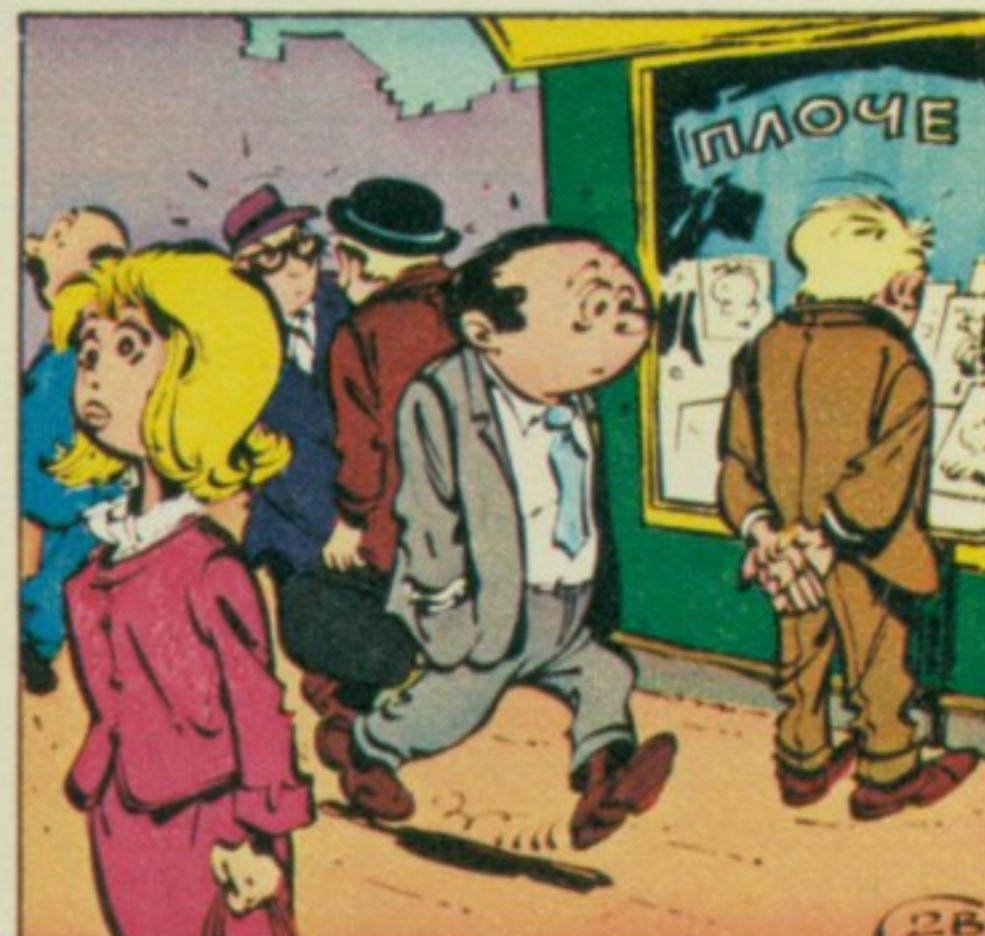
ПРОИЗВЕДЕН ПО
ДАНСКОЈ ЛИЦЕНЦИ,
НАЛУКСУЗНИЈЕ ОПРЕМЉЕН.
НАЈБОЉИ У ЕВРОПИ!
НАЈЧУВЕНИЈИ У СВЕТУ!

ПРОИЗВОДИ ПОЉОПРИВРЕДНО-ИНДУСТРИЈСКИ КОМБИНАТ »СОМБОР«

МАЛИ ДЕТЕКТИВИ

КО ШТА СВИРА?

ОДГОВОР:

Рус (1) свира балалајку (А), Ма-
 хар (2) — виолину (В), Шкотлан-
 данин (3) — гитаре (Б), Мексиканац
 — гитару (Д), Италијан (5) —
 мандолину (Г), Црнац (6) — бенчо
 (Б), Србин (7) — свирају (Е), Тиро-
 лца (8) — алпски рог (Ж).

УСАМЉЕНИ КСЕН

МАРИ ЛАРСОН
ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

**УЖАСНОТО ЈЕ ПОСМАТРАО ЧУДОВИШТЕ. ПОМИСЛИ:
МОЖДА ТО И НИЈЕ ШКОРПИОН!**

Курт изненада примети да губи контролу над васионским бродом. Управо је надлетао песковит крај пун оштрих стена. Аутоматски је потражио очима погодно место за слетање и управно брод према тлу. Ударац о чврсто гло активирао је механизам за избацавање пилота тако да је и Курт био у ваздуху када су резервоари експлодирани. Пре него што је изгубио свест стигао је, готово мирно, да помисли: „Налазим се најмање сто педесет миља од насеља“.

Три сунца на хоризонту

Када је дошао к себи свитало је, прво од три сунца рађало се на хоризонту. Курт остаде непомичан неколико тренутака. Да није повређен? Проћи ће један час, али можда и читав седмица, пре него што га космичка хитна помоћ буде пронашла. Окрену се да види како је прошла његова васионска летелица. Угледа само разбацане делове.

— Добро — рече гласно — овог пута си стварно надрљао! Опрезно пружи руку иза себе и одреша каишеве који су га везивали за седиште. Покуша да устане али га бол у колелу натера да поново седне. Опипа болно место и установи да му нога срећом није сломљена.

Планета шкорпиона

Курт нервозно погледа око себе мислећи на љигаве шкорпионе, једини животињски облик на који су људи наишли овде, на овој планети, богатој минералима. Шкорпиони су били огромне животиње провидног и пихтијастог тела. По песку и стенама кретали су се великом брзином.

Први истраживачи који су стигли на ову планету скаменили су се кад је једног из екипе напало и просто усисало ово љигаво чудовиште. Зато што је био провидан шкорпион је остао скоро невидљив све док се жртви није чврсто обавио око ногу и паралисао је својом покретном жаоком. Када је човек престао да се бори, пихтијаста маса је покрила његово тело и усисала га.

Курт изброја метке у свом појасу. Било их је стотинак. Довољно... ако се држи подаље од брисаних простора и ако добро нишани. Баца још један поглед на околину. Доле, где се пространа долина сужавала, сигурно би пронашао пећине да се склони од сунца. Али прво треба да означи правац свог заклона. Само кад га колелу не би тако болело.

Дан друкчији од осталих

Ксен се лењо будио осећајући како му топлота продира у тело. Време страшних врућина поново се вратило а са њим и глад која је морила сваку његову ћелију. Извукао се из рупе у још млаком песку. Топлота га је кривила и давала му

гипкост. Све је брже клизило по тлу, одморних и будних чула. Чуло пипања лако га је водило преко пукотина и камењара. Врло осетљиво чуло за вибрације спремно је очекивало и најмањи покрет на тлу, у ближој и даљој околини. А треће чуло, које би се могло назвати „чуло спознаје“, функционисало је као и увек потпуно независно од њега. Оно је говорило Ксену да ће се тај дан разликовати од свих других.

Ксен је опрезно клизило преко читавог низа стеновитих врхова правцем којим га је водило његово треће чуло говорећи му: тамо ћеш сигурно наћи храну. У једном тренутку осети лак дрхтај и, уплашен, хитро се претвори у сасвим малу и безазлену масу.

ло никакав сигнал. Ништа изузев сигурности да ће наћи храну. Ксен је оклевао све док топлота нија порасла за још један степен и онда је, на отвореном простору, повећао своје тело, нагло се надувао.

Чуло пипања му је истог трена прибавило храну коју је похлепно усисао. Али, то му није било довољно. Опет је легао разливајући муњевито своју масу у разним правцима; сваког часа проналазио би нешто за јело а затим поново вребао.

Курт је лежао у хладовини која ће за пола часа нестати, чим изиђе и треће, највеће сунце. Кад је угледао масу како клизи по стенама, ужаснуто поскочи. Затим остаде потпуно непомичан. На врху стене где је приметио кретање ни-

Курт га је ужаснуто посматрао. Помисли: можда то и није шкорпион, ово биће се храни биљкама. Људи су знали да су шкорпиони морали нечим да се хране и пре њиховог доласка, али чиме, то нико није знао.

Између две ватре

Ксен је управо гутао један жбун, кад осети дрхтаје који га уплашише. Савладан страхом разли се на даљину од десетак метара и остаде непомичан; треће чуло га је убрзано обавештавало да његов смртни непријатељ Зумбара лови негде у близини.

Причекао је нову количину топлоте. Чуло вибрација и треће чуло говорили су му истовремено да се Зумбара приближава, али да је не сигурна, да још тражи. Затим нова опасност! Јављао се дотад непознати осећај који његово „чуло“ није могло да схвати.

НЕПОЗНАТИ СТВОР КРЕТАО СЕ ДОСТА БРЗО ИЗМЕЂУ ЊЕГА И ЗУМБАРЕ. НЕКОЛИКО СНАЖНИХ ПОТРЕСА ДОПРЕШЕ ДО КСЕНА И „ЧУЛО“ ГА ОБАВЕСТИ ДА МУ ОПАСНОСТ ВИШЕ НЕ ПРЕТИ.

Неизмерна глад

Одлучи да поново крене. Прелазно је с једне стене на другу разливајући се као вода ако је пад био велики и поново добијајући првобитни облик кад би савладао препреку. Брзо је мењао правац ако би га чуло пипања обавестило о близини неке сенке или заклона. Они су могли да учине да му тело очврсне и тако остане без одбране. Била су му потребна сунца и њихова страшна топлота.

Најзад је стигао у једну долину где ће свакако наћи нешто за јело. Морила га је страховита глад али пре него што је ишта предузео спљошти се и причекао. На површини тла није било покрета и дрхтаја и његово „чуло“ није му дава-

је више било ничега. Помисли да се преварио.

Али, „нешто“ је кренуло напред.

Курт уздрхта. Био је сигуран да нема никога, али су његове очи ипак наслућивале неко кретање. Када је „нешто“ прескочило једну пешчану дину, Курт схвати да је то пихтијаста шкорпион и истовремено осети на боку тежину свог пиштоља.

Полако га извуче покушавајући да распозна жаоку и очи, али без успеха. То га смртно уплаши. Ако не успе да види главу, неће моћи да пуца. Љигаво чудовиште приближило се једном стаблу које је бацало сенку, обухватило га и усисало. Маса му је тренутно постала тамнозелена, а затим одмах поново провидна.

Зумбара се приближавала путем који ће је непогрешиво довести до Ксена. Он се већ помирио са судбином видећи да никако не може да јој умакне. А сада и та нова опасност! Није знао шта је то али био је сигуран да је чудовиште опасно као и Зумбара.

Непознати створ кретао се доста брзо и најзад зауставио између њега и Зумбаре. Дрхтаји због близине прождрљиве Зумбаре добили су велико убрзање. Затим, из разлога који Ксену нису били јасни, можда због непознатог бића, Зумбара се наједном заустави. Неколико снажних потреса допре до Ксена, затим јак ударац, и „чуло“ га обавести да му више не прети опасност од Зумбаре. Била је мртва.

Радозналост је гонила Ксена напред али страх му је говорио да се врати. Најзад је одлучио да опре-

УКЛЕТА ХОРДА

зно крене и погледа стену иза које се налазио непознати. Убица Зумбаре лежао је испод стене у малој сенци која га је штитила од три сунца. Ксен је био запрепашћен: како то да ово биће бежи од сунца, извора живота?

Ово створење било је друкчије од свих његових досадашњих непријатеља. Можда је за њега сенка оно што су за њих сунца? Док је Ксен о томе размишљао, победник Зумбаре поново крену.

Курт је гешко дисао. Сенка је ишчезла и дуги зраци трећег сунца само што нису обасјали стену и изгорели његову већ поцрвенелу кожу.

При сваком покрету осећао је оштар бол, усне су му биле суве и испуцале. Повређено колено је отекло и болно пулсирало. Поводећи се покуша да устане. Близу њега, у подножју стене, била је животиња, готово невидљива мрља, широка сантиметар, два. Да ли је опасна?

Лежала је потпуно непомично. Вероватно се бојала још више од њега. Погледа испред себе. Учини му се да у дну долине види неку хладовину где би могао да се склони. Али, била је сувише далеко за његове снаге. Ипак се упутио тамо.

Био је свестан да га љигави створ прати. Када је осетио да не може даље и видео пихтијасту масу како му се обмотава око ногу, потражи пиштољ...

Захваљујући Ксен

Пратећи убицу Зумбаре, Ксен је у себи понављао све што је о њему сазнао. То створење било је друкчије од њега. Била му је потребна хладовина. Убио је Ксеновог непријатеља који је био и његов непријатељ. Сада је тражио хлад, али му је корак био све спорiji. И, Ксен је решио да не напусти ово занимљиво биће. Одједном, убица Зумбаре се заустави и остаде непомично. Ксен је очекивао „чуло“ смрти али оно није дошло. Отуда закључи да је биће у истом стању у коме се налази један Шкорпион када се укочи од хладноће, али је још жив и преплашен. Ксен се разли, и покри непомично биће које је давало слаб отпор.

Затим, Ксен поче да клизи по тлу допуштајући свом „чулу“ да га води у хлад. Лако је пронашао место које ће бити у хладу када сунца још више освоје. Хладноћа му је ледила сваку ћелију, али издржао је. Поново се разлио и тако ослободио убицу Зумбаре спустивши га испод стене. Брзо се повукао на сунце.

Када се мало повратио и осетио своју ојачалу масу, Ксену је чуло вибрације указало на мање потребе који су долазили издалека. Знао је да то нису покрети Зумбаре. Убрзо је у дну долине угледао бића која су се приближавала. То су била створења иста као и оно које је спасао.

Збогом, необични створе

Курту се учини да чује далеке гласове. Покушао је да седне, али је осећао ужасну тежину у стомаку.

Поново покуша да устане. — Љигави — мрмљао је — љигави животиња...

— Јадник, сигурно је видео шкорпионе.

Ксен је причекао да потреси нестану; нешто касније чуо је прасак који је брзо ишчезао. По осећању празнине знао је да је убица Зумбаре отишао међу своје. Осетио се тако усамљен.

ПОДСЕТНИК

Пројектор за дијапозитиве. Робна кућа предузећа „Београд“, Теразије 15—23.
Цена 230 динара

ЗА ПОКЛОН

ПЛОЧА ЗА ВАС

»СПЛИТ 68«

Дубровачки композитор Бело Јушић још једном је компоновао песму која се лако памти, пева, звичдуће. Поред тога за „Далматински леро“ коришћени су и елементи народне музике што још више доприноси успеху. Мелодија „Далматински леро“, која је победила на последњем VII сплитском фестивалу „Мелодије Јадрана“ налази се с осталих 19 на две плоче које је издао „Југотон“. Певају звезде: Арсен Дедић, Тереза Кесовија, Вице Вуков, Ђорђе Марјановић. Цена је 24,80 н.дин. и 6,80 н.дин.

U novi nared, u novim cipelama

RODOVO

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Желела бих да се дописујем са младићима на хрватско-српском језику. Има 16 година и на свако писмо одговарам. **Бранка Вајсенбек**, Б. Гуштина 656, Осиек.

Ученик сам VI разреда и имам 12 година. Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из наше земље и СССР. Хоби ми је сакупљање марака, разгледница и салвета. Мењао бих се приликом дописивања **Слободан Јовановић**, **Алеја Маршала Тита 8**, Суботица.

Молим **Мирјану Брчић** из Борова да ми јави своју адресу. **Звонко Трајановић**, Ул. Пеке Павловића бр. 77, Београд.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из Чехословачке и на српскохрватском и словачком језику и из Југославије, нарочито из приморја. Имам 14 година. **Љиљана Станковић**, **Олге Петров бр. 13**, Топола, Југославија.

Желела бих да се дописујем са децацима и девојчицама из наше земље. Имам 10 година. Скупљам салвете и маркице „кандита“. **Славана Живковић**, **Космајска 18**, Параћин.

Имам 15 година и желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из целог света. **Мирче Филимановски**, Ул. Пиринска б. б. **Борче Петров**.

Драги уреднице, желим да се дописујем с друговима и другарицама из наше земље. Имам 17 година, скупљам салвете и разгледнице. **Мирјана Милошевић**, Ул. Мирослава Јоцића бр. 49, Параћин.

Желим да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље. Имам 14 година и желела бих да се упознам с друговима и другарицама који скупљају разгледнице и маркице од чоколаде.

Волим бит-музику и нарочито **Тома Џонса**. **Милица Николић**, Улица **Ивков Станислава бр. 9**, Избиште код Вршца, Банат.

Ученица сам V разреда основне школе. Скупљам салвете, марке и разгледнице и желела бих да се дописујем са друговима и другарицама широм наше земље. **Невенка Нешић**, **Маршала Тита број 19**, Ђилане.

Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама из Загребачке. Имам 11 година и идем у V разред осмогодишње школе. Хоби ми је сакупљање салвета и разгледница. **Верица Милошевић**, **Сарајевска бр. 48**, Београд.

Желела бих да се преко вашег листа упознам и да склопим пријатељство са друговима и другарицама из наше земље. Имам 13 година, волим да пишем песме и скупљам стари и страни новац. Волим и музику, како бит тако и озбиљну. **Наталија Првков**, **Отона Жуљанчића 27/13**, Нови Београд.

Навијам за „Партизан“, а скупљам и фотографије певача и фудбалера. Имам 16 година и волео бих да се дописујем са омладинцима широм наше земље. **Југослав Крстић**, 29. новембра 16, Вуптрија.

* укршћене речи *

ВОДОРАВНО: 1) врста тропског дрвета, 6) снага, 7) стара српска престоница, 9) грубо вунено сукно, 10) припадник старог племена у западној Европи, 11) два сугласника, 12) становници највећег полуостр-

ва на свету, 13) спортска екипа, 15) место у Срему, 16) француски књижевник („Жан Кристоф“), 18) два сугласника, 19) носилац наследних особина у ћелијама, 20) јединица електричног отпора, 21) силовит ветар, 23) узвик, 25) попут, 26) италијанска новинска агенција, 28) два слова, 29) додатак (лат.), 30) врста зачина, 32) носач (тур.), 33) врста мајмуна, 35) назив, 36) град у Турској.

УСПРАВНО: 1) праћење појаве књига, 2) аждаја, 3) два самогласника, 4) област на којој је распрострањена нека биљна или животињска врста, 5) опера Ђузепе Вердија, 6) француски филозоф и писац (Жан Пол), 8) митолошка река подземља, 10) врста цвећа, 14) важан састојак људске исхране, 17) име глумице Мањани, 21) завијутац, 22) лековита биљка, 24) део стаје где се ставља храна за стоку, 27) узбуђење, 31) немачки књижевник („Буденброкови“), 34) иницијали нашег књижевника („Мртви капитали“).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Тарим, 6) ареопаг, 8) сви, д, 9) Крк, 11) Виктор Иго, 14) ео, 15) АПА, 16) ес, 17) Нови, 19) еч, 20) са, 21) ам, 22) ка, 23) стуб, 25) ВА, 26) мно, 27) АП, 29) измаглица, 32) дно, н, 33) Вис, 34) акварел, 37) Адлер.

Главни и одговорни уредник **Никола Лекић**. Технички уредник **Владимир Горбунов**, Београд, Македонска 29. ● Издаје и штампа „ПОЛИТИКА“ Новинско издавачко предузеће Београд, Македонска 29. ● Текући рачун број 603-1-32-1.

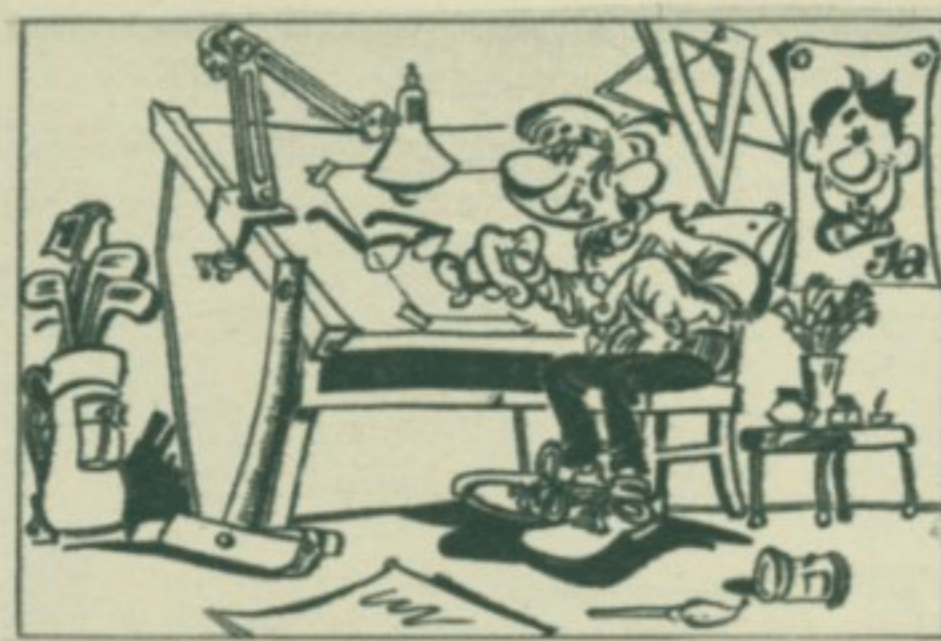
● Поштански факс 124. ● Претплата за нашу земљу: годишња 44 динара, полугодишња 22 динара; за иностранство: годишња 88 динара, полугодишња 44 динара

● Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

ИСКУСТВА ЛЕВАКА

Драги Забавнице, не памтим ниједног левака у својој фамилији, али сам ја ипак левак. Можда се мајци природи није свидело да има једног оваког поданика, па ми се тако осветила. Прве шкратотине сам написао левом руком и никоме није сметало што сам левак. Само би деда понекипут рекао: „Узми плајваз у десну руку“. Невоље су почеле у школи. Мојој учитељици је било стало да научим да пишем десном

руком. Шта све није радила... Везивала ми леву руку... И на крају сам научио да пишем и десном.

Имам 14 година и ретко ко при мети да сам левак. Пре неки дан берберин ме питао: „Тиси левак?“ Зачудио сам се. „Погледај се у огледалу“ — рекао ми је. Одала ме коса, терам је на леву страну. Сада десном руком пишем, десном ногом шутирам лопту, али некада играм тенис левом руком. „Како можеш“ питају ме, а ја ето могу...

Зоран Станковић, Шабац
Кнез Иве од Семберије 15

ТУТКАЛО НА ПЛАТНО

Драги Забавнице, желео бих да сликам уљаним бојама на платну и лесониту. Реците ми како да препарирам подлогу?

Нови Сад
Бојан

Растопите 60—70 грама туткала на један литар воде, па у тај раствор сипите кашику стипсе растопљене у врућој води. Ставите ову мешавину да се охлади, па је онда тако пихтијасту размажите по платну. Вишак туткала скините и изравнајте платно, а онда га оставите да се осуши. Лесонит не треба препарирати, довољно је да нанесете јачи слој основног белог тона.

ПОМОРСКИ КАПЕТАН У СУКЊИ?

Забавнице, Идуће године завршићу осмогодишњу школу. Могу ли онда да се упишем у школу за поморске капетане? Да ли постоји таква школа, и могу ли девојчице да буду поморци?

Винкица Митић

Мало је примера у свету да су жене биле поморски капетани. Знамо да је недавно у СССР једна жена, капетан мор-

ске пловидбе, отишла у пензију као стари морски вук. Не знамо за такав или сличан случај у Југославији. Ипак, пишите Средњој поморској школи у Пирани, они ће моћи нешто ближе да вам о томе кажу.

ПРЕСЕЛЕ МИ ЛУБЕНИЦЕ

Друже уреднице, одлучио сам се да вам пишем, јер ме све то мучи на више начина. Прошле недеље сам са друговима отишао у једно оближње село и тамо смо крали бостан. Можда и нисмо крали, али смо узели са једне њиве неколико лубеница. Онда је наишао чувар, остали су побегли, а мене је ухватио. Ни данас још не могу да седнем како ваља. Зар је то лепо што ме је тако ис- тукао због једне лубенице.

Светислав,
Сремска Митровица

Није лепо што сте ишли у туђе лубенице, а није лепо ни што су вас тако изударали. У сваком случају, кад год идете у туђи бостан рачунајте и на туђе батине.

СТАРИ ГРАМОФОН

Друже уреднице, имам грамофон и плоче од пре педесет година. Грамофон је у одличном стању и јако лепо изгледа. Међутим, мени он не треба и најбоље је да га некоме продам. Можда ће се заинтересовати неки наш музеј. Шта ви мислите?

Бела Сабих,
Палић, Хоргошки пут 19.

Објављујемо вашу пуну адресу, па ако неко буде хтео ваш стари грамофон, нека вам пише.

ПЛЕИК, ПЛЕИККАРАБЕИК

Друже уреднице, знаш ли ову причу, видео сам да објављујеш тајве: били некад Плеик, Плеиккарабеик, Плеиккарабеикфиџифаирфедербеик. Па су онда биле Јефа, Јефабуденштефа, Јефабуденштефафиџифаирмердерзефа. Па су се онда они венчали. Плеик узео Јефу, Плеиккарабеик узео Јефубуденштефу и... код мене на дописници више нема места, али верујем да ви знате наставак и како су се звала њихова деца?

Златко Томић
Топола, Оплепац

Верујте нам знамо целу причу, али нам верујте и то да код нас нема места. Ипак, ако неко зна још неку овакву причу, наћи ћемо места и за њу.

WALT
DISNEY

МИКИ

